

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni modelje in praznike.
Cenarati: do 30 petih vrst 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati
petih vrst 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
Popust po dogovoru. — Inserati davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
ulica št. 5, pritiščno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema le podpisane in zadoštno frankovane.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1'50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	V Jugoslaviji		V inozemstvu
	v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 240—	Din 240—	Din 360—
6	120—	120—	180—
3	60—	60—	90—
1	20—	20—	30—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno po nakaznici,
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Kaj hoče hrvatska opozicija?

Na to vprašanje je zelo težko odgovoriti. Slovenska opozicija n. pr. obstoja v strankarskem programu SLS. Dr. Korošec je že pripravil konkreten načrt klerikalne samovlade s podrobnim programom cerkveno-partizanske uprave slovenskega ljudstva. Tudi dr. Spahovo opozicijo v Bosni in Hercegovini razumemo, ker je sorodna dr. Koroščevi. Tudi tukaj pomeni opozicija več ali manj opredeljen program partizanskega stremeljenja po strankarski samovladi v čim širši samoupravi. Nadalje razumemo opozicijo socijalistične in komunistične stranke in opozicijo zemljoradniške stranke, ker so te opozicije socijalnega in agrarnega značaja. Pri teh strankah vemo natančno, kaj hočejo. Z izjemo hrvatske opozicije so ostale opozicije v naši državi jasne: ene temelje na navedenem stremeljenju po strankarskih samovladah v širokih samoupravah, ostale pa slone na čistih idejnih vidikih socijalnih ali agrarnih programov.

Pri hrvatski opoziciji je težko reči, ali izhaja zgolj iz želje po strankarski samovladi v najširši hrvatski samoupravi ali pa iz kulturnega ali socijalnega programa. Ko je Radić zbiral mase hrvatskega naroda prva leta po vojni, se je zdelo, da izvaja svoja stremeljenja iz socijalne ideje: kokečital je z agrarnim boljševizmom. Kmetom je pridigoval, da bodo davki odpravljeni, mestna gospodstva pa odstavljena. V tej zvezi je postavljati tudi svoj človečanski ideal ter propagiral idejo federalistične republike. Danes priznava Radić, da so se te ideje preživele in da o agrarnem boljševizmu ne more biti govora. Najhujši udarec je agrarni boljševizem doživel lansko pomlad, ko se je zrušila stavba bolgarskega zemljoradniškega gibanja. Pri tej priliki smo se uverili, da je zelo spremenljiva ljudska volja, ki en dan zagovarja radikalnejše levičarsko načelo, drugi dan pa kratkoma odstopi svojega voditelja ter stopi na popolnoma nasprotno desnico. Spočetka je torej zagovarjala hrvatska opozicija, ki jo je predstavljala hrvatska republikanska stranka kot večinska hrvatska stranka, predvsem socijalna in agrarna načela. Pozneje se je stvar izpremenila: Radićovo nasprotovanje do Beograda je prešlo na celokupno hrvatsko inteligenco in v njej rodilo znano negativistično in defetistično razpoloženje. Ta inteligenca se je odrekla vsakemu javnemu delu in prepustila Stepanu Radiću

celokupno politično akcijo hrvatskega naroda.

Danes je situacija že jasnejša. Gospod Radić povdarja načelo narodnega sporazuma. Pozabil pa je povedati, v čem naj obstoja narodni sporazum med Hrvatini in Srbi na eni, in Hrvatini in Slovenci na drugi strani. Očividno se Radiću danes do državno-pravno vprašanje to se pravi vprašanje hrvatske premoči v državi, ki jo izraža z zahtevo po separatni hrvatski državi in republiki. Ali mu pa v tem boju proti narodnemu in državnemu edinstvu Hrvatov, Srbov in Slovencev tudi sledi vsa Hrvatska, vsi hrvatski kraji, celokupno naše hrvatsko prebivalstvo, je vprašanje zase! Del hrvatske inteligence se sicer res pridružuje gosp. Radiću, ker je nezmožen politične akcije in ker noče s posebnim nastopom škodovati enotni Radićevi akciji, dasi te akcije idejno ne odobrava, ker je tudi njemu samemu nejasna, meglena, neresna in neodkritosrčna. Ostali del te inteligence pa očitno nasprotuje Radićevemu stremeljenju ter zastopa čvrsto narodno in državno edinstvo. Na enakem patrijotičnem stališču se nahajajo praktični gospodarski krogi, ki so z dosedanjimi svojimi gospodarskimi in finančnimi izkustvi spoznali dalekosežno koristnost močne države in velikega gospodarskega področja, kakršno predstavljata naša širna in pestra domovina s svojimi vsestranskimi prirodnimi zakladi. Tudi hrvatska omladina, zlasti ona v Dalmaciji, je nacionalistična in stopa na plan. V Zagrebu ima na univerzi večino.

Ostaja torej samo možnost, da mislijo Hrvati z opozicijo čisto ustavno in samoupravno opozicijo. Pravimo možnost, ker do danes še niso izjasnili, kaj pravzaprav hočejo s svojo toli zahtevano revizijo ustave. V teh stvareh nastopi lahko takojšnja izprememba, ako podajo na to vprašanje točen odgovor in ako precizirajo svoje gospodarske, kulturne ter samoupravne težnje za slučaj, da vidovdanska ustava ne garantira uspešnega samoupravnega

aparata in torej zadosti dobrega oblastnega selfgovernmenta našega naroda. Če se Hrvati poglobe v taka konkretna vprašanja, lahko znatno olajšajo naš notranji razvoj, zlasti bi mi Slovenci napram njim imeli lažje stališče, ker smo žal radi svoje eksponirane zemljepisne lege, kakor tudi iz velevažnih

gospodarskih in nacionalnih ter obrambnih razlogov navezani na veliko državo, na nacionalno in državno edinstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, to je vseh Jugoslovenov. Unitaristična država je pač za nas vse najboljša solucija skupnega življenja, skupne moči, blagostanja, napredka in samostalnosti!

Parlamentarna situacija.

— Beograd, 26. maja. (Izv.) V parlamentu je zadnja dva dneva vladala popolna tišina. Ministrski predsednik Nikola Pašić je bil včeraj po dopoldanski konferenci s člani vlade na dvoru, kjer je bil sprejet ob 11.45 v avdienci. Njegova avdienca je trajala samo 20 minut, nakar je odšel v Topčider. Opozicijski krogi tolmačijo to avdienco po svoje in pravijo, da je ministrski predsednik predložil kroni v podpis ukaz o odgoditvi skupščinskih sej. Krona je za zdaj baje odbila ta predlog. Od 18. do 19. je Ni. Vel. kralj Aleksander sprejel skupščinskega predsednika Ljubo Jovanovića, ki je poročal o parlamentarni situaciji. Za njim je bil v avdienci naš berlinski poslanik Živojin Balugdić, ki v torek odpotuje na svoje službeno mesto.

Za današnjo sejo, ki bo ob 9.30 otvorjena, vlada neobičajno veliko za-

nimanje. V Beograd so prišli skoraj vsi poslanci. Pojavil se je tudi v Beogradu dr. Korošec, o katerem so govorili, da je odpotoval v Solun. V resnici je odšel samo do Sombora in je bila njegova pot čisto privatnega značaja. O njegovem potovanju pa krožijo v političnih krogih zelo različne, mestoma smešne in pikre pripombe.

Opozicijski tisk je v soboto objavil zelo senzacionalne vesti o raznih provizijah, ki jih je baje Italija plačala za posredovanje, da morejo italijanske banke placirati svoj kapital v Jugoslaviji v svrhu gradnje Jadranske železnice. Generalna direkcija državnih dolgov je danes izdala uradno obvestilo, ki konstatira, da do danes naša vlada ni dobila niti konkretne niti formalne ponudbe glede posojila od strani Italije.

Narodna skupščina.

— Beograd, 26. maja. (Izvirno ob 10.30.) Danes je postalo v narodni skupščini prav izredno živahno. Poslanci so se zbrali v svojih klubih ter začeli razmotrivati parlamentarno takotiko. Radikali in samostojni demokrati nameravajo prirediti min. predsedniku Nikoli Pašiću in Svetozarju Pribičeviću ovacije. Opozicijski blok pa je pripravljen te ovacije preprečiti in izzvati vihar. Splošno pričakujejo, da bo današnja seja zelo kratka. Dnevni red današnje seje še ni točno znan. Posneti pa je iz razgovorov s posameznimi ministri, da bo stavljena na dnevni red tudi verifikacija radićevskih mandatov. Katera točka bo to, še ni določeno. Nemci se vedno kolebajo. Vsi parlamentarni krogi računajo, da bodo Nemci glasovali za verifikacijo Radićevih mandatov, v kar so vezani po danih obljubah opozicijskemu bloku. Gotovo je, da so si Nemci pridržali po končani verifikaciji Radićevih mandatov popolnoma svobodne roke in je skoraj gotovo, da se bodo Nemci skušali zopet približati vladi.

— Beograd, 26. maja. (Izv.) Muslimani in klerikalci so danes zbrani v polnem številu. Iz Sombora je prišel dr. Korošec. Od Radićevcev je zbranih danes samo 30 poslancev. Ostali pridejo tekom današnjega dopoldneva. Že ob 8. zjutraj je bila napovedana seja načelnikov opozicijskega bloka. Sestanka so se udeležili Ljuba Davidović, dr. Korošec, Spaho in Predavec. Predmet razpravam je bilo vprašanje dnevnega reda in pa taktika, ki naj jo zavzame opozicijski blok na plenarni seji skupščine. Opozicijski blok zahteva kot prvo točko dnevnega reda verifikacijo Radićevih mandatov. Če vladina večina tej zahtevi ne ugodí, namerava blok uprizoriti viharne konflikte.

Zanimiv intervju z Nikolo Pašićem.

— Beograd, 26. maja. (Izv.) Urednik »Vremena« je imel zanimiv intervju z ministrskim predsednikom Nikolom Pašićem o politični situaciji. Na vprašanje, če je res, da je ministrski predsednik dobil od krone volilni mandat za slučaj, da narodna skupščina ne — Da, Mstislav Sergievič, menda je — konec. Po molku je vprašal Los s čudnim, tihim glasom: — Ali ta hip — ničesar ne vidite? — Ne. — Z leve, daleč? — Ne, ne! — Los je zamrmral nekaj sam pri sebi in prestopil z noge na nogo. — Vse to samo zato, ker sva butnila s čelom v smrt, je dejal, ne uideva ji, ne spoznava in ne premagava je. — O kom govorite? — O njih. Pa tudi o nama. — Gusjev je tudi prestopil in vzdihnil: — Evo je, čujete, diha! — Kdo — smrt? — Vrag vedi, kdo? Seveda — smrt! — Gusjev je spregovoril, kakor da premišluje. — Mnogo sem mislil o nji, Mstislav Sergievič. Ležiš takole na bojišču s puško, dež prši, temno je, skoraj tako, kakor tu. O čemur bi ne premišljeval — vedno se vračam k smrti. In vidiš samega sebe, — valjaš se v zadnjih zdihljajih, otrpel kakor vprežni konj ob cesti. Ne vem, kaj bo po smrti, — tega ne vem. To je poglavje zase. Toda vedeti moram tu, dokler sem še živ: ali sem konjska mrhovina, ali človek? Ali pa je to vseeno. Ali ni to vseeno? Kadar bom umiral — oči izbulim, stisnem zobe, krči me popadejo, — preminul sem... ali se ta

more delovati, je g. Pašić odgovoril, da so vse te vesti o njegovem volilnem mandatu neresnične in da ni nikjer zahteval takega mandata in ga niti ni dala krona. Vlada je sestavljena v svrhu rešitve tekočih vprašani. O volitvah je mogoče govoriti šele tedaj, ko nastane taka politična situacija, ki bo zahtevala, da pride do volitev. Urednik je dalje prosil ministrskega predsednika za pojasnila, v koliko so resnične vesti, da je bila pripravljena beogradska garnizija za to, da bi napravila državni upor, če bi sestavil vlado Ljuba Davidovića. Te vesti so najbolj širili blokaški listi. Ministrski predsednik je kratko in odločno izjavil, da so te vesti od konca do kraja izmišljene in da obžaluje, da se vlačita v politično borbo krona in vojska.

DEMARŠA NASE VLADE NA DUNAJU.

— Beograd, 26. maja. (Izv.) Te dni prejme naša vlada izčrpano poročilo našega celovskega konzula Protića o razmerah na Koroškem in o položaju koroških Slovencev. Naša vlada je odločena storiti korake na Dunaju pri avstrijski vladi in predložiti obširno spomenico o položaju koroških Slovencev Društvu narodov v Zenevi. Naša vlada bo pozvala avstrijsko vlado, da preneha z vsemi nasilji in da zavaruje svobodo na političnem, gospodarskem in kulturnem polju koroškim Slovincem. Za slučaj, da bi ne bil odgovor dunajske vlade zadovoljiv, je vlada v Beogradu odločena storiti druge odločnejše korake. Društvo narodov bo obveščeno tudi o vseh napadih, ki so jih izvršili nemški nacionalisti proti našemu konzulu.

OBČINSKE VOLITVE NA ŠTAJERSKEM.

— Gradec, 26. maja. (Izv.) Včeraj so bile po vsej Štajerski občinske volitve. Po sedanjih rezultatih je posneti, da volitve niso spremenile splošnega posestnega stanja političnih strank. Značilno je le, da so socijalni demokratje v svojih največjih industrijskih trdnjavah znatno nazadovali. V Gradcu samem so socijalisti toliko napredovali, da so pridobili 22 mandatov, dočim so jih prej imeli 20. Meščanske stranke so imele v starem občinskem svetu svetu 28 mandatov in sicer 11 krščanskih socijalistov, 11 Velenemcev, 5 zastopnikov srednjega stanu in 1 uradnik. Sedaj sta po mestu zastopnikov srednjega stanu zmagala 2 narodna socijalista in 2 republikanec. Pri volitvah so dobili socijalni demokratje 33.537 glasov, enotna meščanska lista (krščanski socijalisti in Velenemci) 24.330, republikanci 2963 in narodni socijalisti 2832. Izvoljenih je: 22 socijalnih demokratov, 22 enotne

Aleksei Tolstoj.

Polet na Mars.

Spodaj se je oglašil šum. Gusjev je planil tja. Los je hotel pobegeti za seboj Gora, toda Marsovec je hitel zobe ter se prijel stene: — Pojdi. Jaz hočem umreti. — Los je dohitel Gusjeva. Prekoračila sta zadnji, obroču podobni trg. Od tu so se spuščale strme stopnice na dno rova. Tu sta zagledala veliko kamenito ploščo s pritrjenim obročem — s težavo sta jo dvignila: — iz temne odprtine je potegnil suh veter.

Gusjev je skočil na dno prvi. Los je položil ploščo na prejšnje mesto in opazil, kako so se pojavile na trgu v rdečem mraku komaj razločne postave vojakov. Hiteli so navzgor po vijugastih stopnicah. Gor jim je iztegnil roke nasproti ter padel pod njihovimi udarci.

XXXIII. POGLAVJE.
Labirint carice Magr.

Z iztegnjenimi rokami sta se Los in Gusjev previdno pomikala v zaduhli in gosti temi. — Ovinek delava. — Ali je ozko? — Siroko je, z rokami ne dosežem. — Zopet nekako stebrovje. — Najmanj tri ure je minulo, odkar sta se spuštala v labirint. Vse vžigalice sta že porabila. Svojo

svetiljko je bil Gusjev izgubil že v boju. Hodila sta v nepregledni, nemi temi.

Predori so se neskončno cepili, križali in vodili v daljavo. Včasih se je čul razločni monoton šum padajočih kapelj. Široko odprte oči so razločevale nejasne sivkaste obrise, — toda te migljajoče pege so bile le halucinacija teme.

— Stoj! — Kaj je? — Dna ni! — Ustavila sta se in prisluškovala.

V obraz jima je pihal slab, suh vetrič. Iz daljave, kakor iz globine, so prihajali nekaki vzdihli, — vdihavanje in izdihavanje. V nejasnem strahu sta čutila, da je pred njima — pusta globina. Gusjev je otipal pod nogami kamen ter ga vrgel v temo. Čez nekaj sekund se je začul slab odmev padca.

— Prepadi! — A kaj diha tam? — Ne vem.

Zavila sta v drugo stran in naletela na steno. Tipala sta z desne, z leve — dlani so drsele po razpokah, po pomolih obokov. Konec nevidnega brezna je bil čisto blizu stene, — zdaj z desne, zdaj z leve, zdaj zopet z desne. Spoznala sta, da sta zašla in da ne najdetja prehoda, po katerem sta prišla na ta ozki pomol.

Ramo ob ramo sta se naslonila skupaj na preperečo steno. Stala sta in poslušala uspravajoče vzdihle iz globine.

— Konec, Aleksej Ivanovič?

meščanske liste (16 krščanskih socialistov in 6 velenčev, 2 republikanov in 2 narodna socialisti).

Zanimivo je, da so socialni demokrati posebno nazadovni v Egenbergu pri Gradcu, Kapfenbergu, Leobnu in Donawitzu, torej v inodustrijskih centrih.

OBČNI ZBOR »JADRANSKE STRAŽE« V BEOGRADU.

— Beograd, 26. maja. (Izv.) Na uni-verzi je bil včeraj občni zbor »Jadran-ske Straže« pod predsedstvom Ljube Jovanovića, ki je imel krasen govor o idejnih ciljih, ki si jih je stavila »Ja-dranska Straža«. Deloma se je uresni-čilo hrepenenje po sinji Adriji in društvo naj z vsemi silami in sredstvi pospešuje propagando za Jadransko morje. Za Predsednika je bil ponovno izvoljen Ljuba Jovanović in za podpredsednike Vladimir Matijević, Gjorgje Radoljević in general Mihailo Nikolačević.

EKSPERIMENTI O HITROSTI ZVOKA.

— Pariz, 26. maja. (Izv.) Na velikem vojaškem vežbališču Courtaigne so bili v so-boto veliki znanstveni eksperimenti o hitro-sti zvoka. Eksplozivne so velike množice eksplozivnih snovi. Po poročilu iz Londona so tam slišali odmev eksplozije, ki je na-stala že ob 20.20 zvečer. Eksplozija je bila tako močna, da so se lahko napravili v Lon-donu na opazovalskih fotografskih posnetki sračnih valov.

PISMO PRESEDNIKA GRŠKE REPUBLIKE NAŠEMU KRALJU.

— Beograd, 26. maja. (Izv.) Začasni predsednik grške republike Kondu-riotis je včeraj poslal lastnoročno pismo Nj. Vel. kralju Aleksandru, v katerem kralja naziva velikega prijatelja ter mu obenem sporoča, da je prevzel začasno predsedstvo grške republike.

VTIS PRESTOLNEGA GOVORA V ITALIJANSKEM PARLAMENTU.

— Rim, 26. maja. (Izv.) Zelo različni so komentarji k sobotnemu prestolne-mu govoru v italijanskem tisku. Vlada in listi poveličujejo vsebino govora, opo-zicija pa ga kritizira precej odkrito, naglašajoč, da je v njem mnogo lepih besedi, celo pesniških fraz, toda v res-nici govor ne vsebuje elementov za nove politične smernice, temveč opi-suje samo sedanji politični položaj. »Il Mondo« piše zelo ostro ter omenja, da govor ne vsebuje slike prave realne politike. Narod vidi samega sebe v vojski, dočim ima sedaj pravico obro-ževanja samo ena stranka in so vse druge stranke kot manjvredne izklju-čene organizirati narodno obrambo. V vatikanskih krogih je prestolni govor napravil zelo dober vtis. »Osservatore Romano« hvali vsebino prestolnega go-voja, ugotavljajoč, da je bil govor zelo učinkovit in da sedanja vlada prevzema nalogo vzpostaviti v italijanskem go-spodarstvu popolno harmonijo. »Corri-ere della Sera« presoja govor zelo skep-tično. V zbornici obstoja za vlado la-tenca nevarnost. Volitev predsedstva se vrši na povelje Mussolinija in izvo-ljene bodo osebe, ki so ljube Mussoli-niju. Opozicija namerava povečini od-dati bele listke.

Politične vesti.

— Radliču ne dá žilca miru, nepre-stano piše nove glupe članke in daje interviewe tujim novinarjem. Pretekli teden se je razgovarjal z urednikom dunajske klerikalne »Reichspost« De-ningerjem, kateremu je razložil te-le modrosti: »V Jugoslaviji je situacija se-daj jasna. Kralj Aleksander je suženj bele roke, kateri služi tudi Pašić. V dr-žavi vlada absolutizem, kar pomenja toliko, kakor da Hrvati in vsi Nesrbi nimajo ničesar pričakovati od parla-menta v Beogradu. Hrvatsko, makedon-sko, albansko-bosansko, nemško in madžarsko vprašanje je postalo sedaj mednarodno. Vse te zatirane mednarod-nosti bodo morale sedaj solidarno iska-ti novih zaveznikov v inozemstvu. Sedaj je zunanja situacija ugodnejša za to nego je bila preje: v Angliji je na krmilu Macdonald, v Franciji Herriot in socialisti, Bolgari in Turki se priprav-ljajo, da sklenejo medsebojno zvezo, na hrvatski strani so tudi Madžari. Če pride do novih volitev v Jugoslaviji, bodo brez dvoma krvave.« Tako je govoril Radlič in njegova sodba je se-veda avtoritativna, saj se je še vedno izkazal za — slabega preroka! Sicer pa je kaj čudno, ako govori o krvavih vo-litvah, ki ima sicer vedno na jeziku smir in čovečanstvo.

— Klerikalna gonja. »Slovenec« že ne zadostuje uvodniki in politična rubrika za brezvestno gonjo proti sr-bakemu narodu in državni avtoriteti. — Zdaj je začel pričevati še tendenci-zne listke, ki jih naroča menda pri ka-kem zakonitem pisca. V nedeljski šte-vilki priobčuje listek »V parku pred bolnišnico«. Avtor tega puhlega elabo-rata, ki se skriva pod firmo »Janez Marmata«, bi moral še v ljudsko šolo, da se nauči pisati domače naloge. To-da namen posvečuje sredstva in kot sredstvo za slobno agitacijo proti dr-

žavi je klerikalcem dobrodošel tudi ta testimonium pauperatis. Janez Marmat si je izmislil zgodbo o bolni Mici Po-plehnovi (morda Kovačevi) in Ivanu Zagrežcu (ta priimek bi pristal avtor-ju), da popularizira med ljudstvom zna-no klerikalno lajno o redukciji bolnikov. Seveda mu ni dala žilca mira, da se je moral zaleteti tudi v državno avtori-teto. Svoje ubožno izpričevalo sklepa namreč z besedami: Dvignile so se pe-sti in zasikalo je za avtomobilom (v katerem je sedel ministri.) nebroti straš-nih kletev. Če bi bil ta minister dr. Ko-rošec ali kak drug klerikalni tiger, bi se dvignilo za njegovim aeroplanom nebroti izrazov pasje pokorščine, tudi če bi go-spod teptali elementarne pravice svojih backov.

— Džemijet za vlado. Džemijetski poslanci so prispeli v Beograd. Vaš do-pisnik je imel včeraj priliko razgovari-ti z nekaterimi člani džemijeta. Izjavili so mu, da je džemijet sploh zapustil opozicijski blok in da ta ne more na-nje računati. Posl. Dženanžija je včeraj posepil ministrskega predsednika Niko-kolo Pašića. V džemijetskih krogih vla-da soglasno mnenje, da džemijet ne mo-re niti direktno niti indirektno podpirati bloka in da se bo staljšše džemijeta jasno pokazalo na današnji seji narod-ne skupščine.

— Mednarodna konferenca za soci-jalno politiko v Pragi. Te dni je bil usta-novljen pripravljalni odbor za sklicanje mednarodne konference za socijalno politiko, ki bo v Pragi od 2. do 4. okto-bra. To konferenco sklicuje asocijacija za zakonito zaščito delavstva in med-narodna zveza za boj proti brezposel-nosti. Kongres bo nadaljeval delo pr-vega kongresa za socialno politiko, ki je bil v Zürichu leta 1897. V Prago pri-de okrog 300 predstavitev vseh ev-ropskih in drugih držav, večinoma od-ličnih strokovnjakov na polju socialne politike in narodnega gospodarstva. — Program konference obsega: 1. Razvoj in današnji svetovni položaj soc. po-litike na polju zaščite delavstva; 2. Surni delavnik in njegovi ekonomski, moralni in zakonski učinki; 3. odgovor-nost in dolžnost upravnih uslužbenecv v industriji in trgovini; 4. dolžnost med-narodne zveze za boj proti brezposel-nosti v času krize. Kongres bo zasedal v češkoslovaškem parlamentu.

Nova francoska zunanja politika.

Pariški politični tednik »L'Europe Nouvelle«, ki stoji na prvem mestu ne samo glede informacij, temveč tudi resnosti in stvarnosti svojih dobrih član-kov, je posvetil svojo zadnjo številko republikanski in socialistični Franciji.

O volitvah 11. maja pravi, da se je zanimal zanje ves svet. Izgledalo je, da je vsa Evropa vezana na odločitev francoskega naroda. Ta odločitev je padla; imamo pravo, da obžalujemo njeno brutalnost, vendar je nje jasnost nesporna.

Gotovo je, da je pri teh volitvah igrala veliko vlogo skrb za vsakdanje življenje. Priznati je pa treba obenem, da so bile te volitve tudi plebiscit za mir. V trenutku, ko skuša Nemčija v okrepljeni strank desnice lek za svojo bol in bolj gotovo sredstvo, da se umak-ne svoji dolžnosti, so francoski kmetje in delavci dokazali svojo miroljubnost in prepričanje, da se da ureditev živ-ljenskih problemov njihove dežele do-seči samo z mednar. sodelovanjem. S tem je bajka o francoskem imperijaliz-mu pokopana, čuditi se moramo samo, da je sploh mogla nastati.

Čudili se bomo pa tembolj, ker spre-membi v sestavi vlade ne bo mogla od-govarjati v teku bodočih tednov spre-memba francoske zunanje politike. Vkljub trditvam raznih prenapetev in bila nacionalistična politika v Franciji nikoli dedščina ene stranke. Pri slede-čih si skupinah je bilo nesoglasje vedno le nesoglasje z ozirom na metodo. Res je, da pridejo ure, ko je metoda vse, ko je oblika bolj važna kot dno...

V sedanji uri ni nobenega dvoma o cilju, ki se mora doseči in g. Herriot go-tovo ne motri reparacijskega vprašanja drugače kot g. Poincaré sam. Voditelji strank, ki so zmigale 11. maja, so iz-javili v najjasnejših izrazih svojo voljo, da ne bodo opustili brez kompenzacij jamstev, ki jih ima danes Francija v ro-kah. Odkar so izvedenci povedali svoje mnenje, je pot že začrtana: g. Poincaré je začel, malo obotavljajoč se, stopati po njej, njegov naslednik ima samo hoditi naprej.

Prijatelji ali sovražniki Francije v tujini bi storili najusodopolnejšo napa-ko, če bi računali s spremembitvijo fran-coske politike: kakor včerajšnji kabinet, tako bo tudi današnji kabinet moral za-htevati garantije.

Samo, ko jih bo zahteval, bo imel to ogromno prednost, da si nihče ne bo upal mu podkati zahrbtnih misli. Nič ni bolj pripomoglo k ustvarjenju bajke o francoskem imperijalizmu, kot način go-vorjenja gotovih pristašev politike pre-jšnjega ministristva: to je bila dvom-nost, na kateri je trpel g. Poincaré, in ki

je ni mogel nikoli razpršiti. Danes bi bil dvom neopravičljiv. Če se zgodi, da bi francoski pogajalci stavili ostre pogoje, ne bo imel g. Ramsay Mac Donald, prvi britanski minister, pravice, da jih kar na kratko zavže, pod pretezo, da je treba zaupati dobri volji Nemčije: svet je zvedel 11. maja, kako more narod do-kazati svoje miroljubne namene; v luči tega, kar se je zgodilo, je zelo težko najti opravičbo za nemške volitve 4. maja...

V prenovljenem ozračju se bodo na-daljevala pogajanja o varnosti. Francija je dokazala svojo vero v Društvo narodov: in njena krivda ni, če zaenkrat Društvo še ni v stanu vršiti vseh svojih nalog. Dolžnost Francije je, da ga okrepi in da ga dvigne na višino, ki mu gre.

Zelo jasno je pa tudi za Francoze, da ni pravega Društva narodov tako dolgo, dokler ne postaneta njega člana Nemčija in Rusija. Kar se tiče Nemčije, zavisiti to od nje same in od načina, ka-ko bo sprejela izvršbo poročila izveden-cev. Kar se tiče Rusije, je to nekoliko odvisno od Francije: naloga bodoče franc. vlade je, upostaviti gotove zve-ze, seveda z vsjo potrebno previdnostjo.

Francija ve, da je čas hegemonij prešel — zanjo kot za vsak drug narod: ve pa tudi, da mora, ako hoče ohraniti na svetu prostor, kamor jo je dvignil njen heroizem, računati na svojo mo-ravno avtoriteto ravno toliko, če ne več, kot na svojo materialno moč.

Pismo iz Rima.

(Nemška invazija v Italijo.)

Letošnja pomlad je v Italiji v zna-menju invazije Nemcev. Nikdar, od ča-sa Teodorika sem, pa do dni, ko je cve-tela trojeza, ni Italija videla toliko Germanov. Pred vsem jih je Rim na-ravnost nabito poln.

— Que de Boches! Que de Boches! vsklikajo francoski potniki, ki čujejo po vsej Italiji govoriti nemško.

V Vatikanu jih mrgoli, enako na rimskem foru, skratka: na vseh krajih, ki jih vodniki priporočajo potnikom. Vsi sloji so zastopani, a večina jih je iz srednjih, meščanskih slojev, ki se spoz-najo že na veliko razdaljo: pelerine iz lodna, serije tirolskih klobukov s krič-čim zelenim trakom in gamsbartom.

In ženske? Heinrich Heine bi jih gotovo ne hotel opisati. Sestava barv in kroj oblek je tak, da je v zabavo do-mačinom in tujcem. Če človek gleda vse to, se ne čudi več, da Francozi ved-no trdijo, da nimajo Nemci prav no-benega okusa in da jim je neelegansa prirojena.

Vprašati se je pa treba, kako so mogli ti ljudje, ki očitno ne pripada-jo bogatim slojem, podvzeti tako drago potovanje v sedanjih razmerah. Kako si je tako veliko število moglo nuditi biva-nje v Rimu?

Ko so vprašali enega teh german-skih turistov, pod kakimi pogoji obisku-jejo njegovi rojaki Italijo, je odgovoril: — Imamo na razpolago vozne list-ke, s katerimi je plačana železnica in hoteli, za 500 zlatih mark.

Ta svota znaša nekaj več kot deset tisoč dinarjev v našem novcu. Menda je pa imelo veliko število Nemcev ta denar in pa tudi čas, da so porabili to izredno priliko in si šli pogledat Večno mesto.

Razen srednjih nemških slojev je pa v Italiji tudi veliko število nemških vojnih dobičkarjev in veržnikov, ki jih Nemci nazivajo Schieber, Italijani pa pescecani (morske sone). Ti razmetu-jejo denar, ne da bi ga šli, naravnost s cinično razpisnostjo. Nič ni predrago zanje. Pri obedu ne pijejo vina »Castelli Romani«, tudi ne nemškega »seckta«, ampak pristnega šampanjca, ki je silno drag. V enem prvih hotelov je moral posestnik opozoriti enega teh Tevtonov, naj zmanjša svoje napitnine, ker mu bo drugače skvaril uslužbence.

To očitno bogostvo in brezmiisel-no razsipanje denarja gledajo z velikim začudenjem predvsem Angleži in Ame-ričani, ki se nahajajo v Italiji. Sprašu-jejo se, ali je tarnanje Nemcev o glu-du in revščini iskreno, ko ravno srednji sloji iz Relcha preplavljajo Italijo. Ne-ki profesor iz Bostona, ki potuje s svo-jo hčerko, je pisal iz Firence enemu svojih tovarišev na rimski univerzi:

— Povsod srečavamo samo Nemce. Po hotelih jih je vse polno, tako da do-bimo težko prostra in če pri tem po-mislim, da po Ameriki nabirajo denar za gladne in uboge Nemce...

Gotovo ne predstavljajo ti turisti, čeprav prihajajo v ogromnem številu,

nemškega naroda. Treba je razlikova-ti. Toda dokazano je, da Nemci niso brez denarnih sredstev in da bi sami mogli pomagati svojim revnim in glad-nim rojakom.

Italijani splošno pravijo sedaj:

— Ko je Francija odločno zahteva-la, da ji plača Nemčija vojno odškodni-no, smo sprva mislili, da nima prava do nje in je brezsrčna. Sedaj pa v res-nici vidimo, da Nemčija ne zasluži po-milovanja.

Razen Nemcev je pa seveda tudi mnogo tujcev iz vsega sveta v Italiji, kakor vsako pomlad. Največje zanima-nje med njimi je vzbudil v Rimu zna-meniti pariški zdravnik, dr. Voronov, ki se bavi s pomlajevanjem. Imel je predavanje o svojih teorijah in po-skusih.

Julijska krajina.

— »Centralistična propaganda pri nas.« V zadnjem tržaškem »Malem Li-stu« čitamo naslednjo vest: »Naše ljud-stvo na Primorskem je skozi in skozi za avtonomijo. Pet let smo se borili za avtonomijo iz gospodarskih in narodnih vzrokov. In še se bomo. Naše ljudstvo je odločno proti centralizmu, proti ab-solutizmu. Zato bo vsak poizkus propa-gande za centralizem zavrnilo. Iz Ljub-ljane so začeli zadnje čase širiti k nam to kugo v posodi »Narodnega Dnevni-ka«. To je najbolj mizeren dnevnik v Ljubljani. Tam ga dobro poznajo. Ni ču-do, ako prodajajo druge liste v 10 do 15 tisoč izvodih, tega pa gre le po — 800 izvodov. Ker ne gre tam, pa pojdi-mo na Primorsko. Minule dni so ga pre-jeli skoro vsi gospodari Vipavske dol-le. Enako ga bodo poslali tudi po Kra-su, Istri, Notranjskem in po Goriškem. Goriško ljudstvo, ki noče absolutizmov in ne centralizmov, mu je odgovorilo s tem, da je napisalo že na prvi do-bljeni list »ne sprejemem« in ga vrnilo po pošti. Z Vipavskega so nas opozorili, naj pazimo, ali ni mogoče »Narodni Dnev-nik« v zvezi z »Edinostjo«. Mi bomo to stvar zasledovali in nato poročali.« — Kakor znano, je »Mali List« glasilo bivšega poslanca Ščeka.

— Bela vrana. Zadnje tržaške »No-vice« objavljajo dopis iz Rihemberka, v katerem se poroča, da je odšel te dni iz Rihemberka orožniški maršal Cope-ro, ki da je bil zelo priljubljen in obče spoštovan. V svoji službi je bil zelo strog, a se je zaradi svoje poštenosti in nepristranosti tako priljubil, da vse ob-žaluje njegovo premetstev. Poznal ni ne prijatelja ne sovražnika, temveč sa-mo zakon. Volilci, pravi dopisnik, ga bodo ohranili gotovo v najboljšem spo-minu, ker je v resnici pokazal, kako zna ceniti volilno svobodo. Vkljub fa-šistovskemu pritisku so bile volitve popolnoma svobodne, ker se Coperu ni vdal fašistom, da bi dovolil preprečeva-nje volilne svobode. Če je kdo imel kdaj kako prošnjo, mu je ustregel, če je le mogel. Ko se je vršila nekoč pri-reditev v prid Šolskemu društvu, je bil navzoč in tudi sam prispeval za to do-brodelno slovensko ustanovo. Pomagal je društvom in posamnikom. Dopis za-ključuje: Srečna občina, kamor se je preselil! Bog nam dai še mnogo takih prijateljev! — Res bela vrana!

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Ponedeljek 26. maja: Ana Karenina red F.

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Ponedeljek 26. maja: Pri treh mladenkah.

Torek 27. maja: Traviata, gostovanje gđd.

Prisekove iz Pizna Red A.

— Premijera v drami. V sredo 28. tm. bo v ljubljanski drami premijera si-važne in zabavne francoske veselice »Paglavka«. V njej sodelujejo ga Nablotska, ga Juvanova, ga Vera Danilova, ga Šetinska, g. Škrbinšek, g. Putjata, g. Pe-šek itd. Ga. Nablotska, ki nastopi v na-slovni vlogi, in g. Putjata, ki igra slikarja Maurica Delanorja, sta imela s to veselo-igro izredno velike uspehe v Korševem gledališču v Moskvi, kjer sta nastopila v navedenih vlogah nešteto krat. Vsebinska veselice je prijazna in priljudna. Bala, ki nam kaže nekoliko prijetnega slikarja, tihočega v nevarnosti, da se zaplete v sa-ko s malo paglavko in porednico, kate-ro je učil slikarstva. Toda vse se srečno izteče in nam je le dokaz, kako trdovratna je mladost, ki noče in ne sme v nas umreti. Režiser je g. Putjata.

— Premijera Rembove drame Mag-da, za katero so skušnje v polnem teku.

bo v ljubljanskem dramskem gledališču še pred koncem tekoče sezone. Naslovno vlogo bo igrala ga Šetinska, »Njega« g. Rogoz in mizarja g. Lipah. Režijo vodi g. Lipah.

BRITANSKA SVETOVNA RAZSTAVA V WEMBLEYU.

Nje uradni naslov je British Empire Exhibition, kar pravzaprav pomeni raz-stavo britanskega imperija. Nje utis je težko popisati, človek kar strmi nad bo-gastvom britanskih kolonij, ki je tu raz-košno razloženo. Obisk iz vseh dežel sveta, pred vsem iz krajev britanskega imperija, je ogromen. Tako javljajo iz Jo-hannesburga v Južni Afriki, da bo imela ta razstava upliv na volitve, kajti nad 20.000 volilcev je odšlo nanjo.

Otvoritev 23. aprila se je vršila čisto po starem angleškem obredu. In noben narod ne zna velikih narodnih slavnosti bolj mogočno obhajati, kot ravno Angleži. Predstavljajte si veliki sivi cirkus v Wem-bleyu, ta novi kolizej iz betona, ki je naj-večji stadij na svetu: vanj gre 125.000 gledalcev. En konec ogromnega jajca iz-ginja v zlatu in škrlatu, tu je Kraljeva tribuna. Opremljena je s transmijskimi aparati, ki prenašajo kraljev glas v da-ljavo. Na drugi strani stadija, zelo daleč, pa je velika bela pega: 3000 zbranih pev-cev.

Kraljeva eskorta se približa. Jahače v koraku, od daleč se bliskajo šlemi, okle-pi, uniforme. Spreved gre po celi notranji črti stadija, tako da ga vsi lahko vidijo iz bližine in podravijo kralja. Krasni ce-remonijski voz vleče šest konjev, ki so skoraj čisto pokriti z zlatom in škrlatom. Lakaji, jahači, spremstvo, vse to izgleda kot spreved iz bajne dežele ali iz srednje-ga veka.

Naenkrat pa se vsi gledalci obrnejo proti neki tribuni. In od ust do ust se čuje:

— Mary Pickford! Douglas Fairbanks!

Da, obadva svetovno znana kino-igralka. Narod pozabi na oficijelno cere-monijo, na molitve, ki je ravno končava londonski nadškof, na kralja, na vse — popularnost kina gre nad vse...

Obiskovalcev je bilo prve dni toliko, da se niso navedli samo pred gostil-nami, da dobijo kaj jesti, temveč tudi pred bolj diskretnimi lokali, stala jih je dolga vrsta moških in žensk... oh, shoking!

Našteti vse, kar je tu razloženo, je nemogoče, za to je treba vzeti katalog v roke. Posamezni dominijoni imajo svoje zelo prostrane palače; pred canadsko se nahaja umetno jezero. V tej palači je kip angleškega prestolonaslednika, ki stoji poleg svojega konja — iz strovega masla. To je ne samo triumf canadске mlekar-ske industrije, temveč tudi, proslavljenje uda-nosti do vladarske hiše, proslavljenje st-rovega masla, pa tudi simbol minljivosti vsega človeškega, kajti sadustuje spre-memba temperatura, da se uniči ta um-ovtor, ki je v hladnem zraku spravljen v steklo.

Mnogo stvari se je spremenilo v Lon-donu, a marsikaj je tudi ostalo pri sta-rem, predvsem svoboda, ki je puška poli-cija in obštevno raznim navdušenim ver-skim pristašem na cesti, da propoveduje jo javno. Tako je na pr. zadnji enkrat ob devetih zvečer šel čuden spreved po eni najbolj obljubljenih londonskih cest, po Leicester steetu. Sprejati sta stopala dva duhovnika, za njima več kaplanov in pol ducata ministrantov, ki so nosili prižgane svetilke. Oba clergymana sta se menjala v propovedovanju. Glasno sta vpila na mi-moldoče, naj mislijo na rešitev svojih duš. Nikomur ni padlo v glavo, da bi se smejala, ali pa da bi jih nahrulili. To je Anglija, ki se ne spreminja.

Med drugimi čudeži razstave se na-haja tudi velika reliefna karta celega sve-ta, oceanse predstavlja voda in po tej vodi plavajo parniki, a vsi se vozijo iz Anglije in v Anglijo, ostala Evropa za Angleže ne šteje, saj je njih mornarica najmočnejša na vsem svetu.

Zanimivo so razne diorame, katere na prav spreten način olivljajo avtomati: po njih se vozijo vlaki, tramvaji in avto-mobili, stroji delujejo, črede hite mimo, ladje plavajo...

Utiš razstave na sunaj je silno eno-staven, skoraj gol, čisto angleški, nikjer ni okraskov, kipov, nanižanih zastav itd. Vse je tako mi navajeni od raznih »vle-sejmov«.

Glasheni vestnik.

— Gostovanje celjske opere. Tudi v umetniškem življenju se pojavljajo sem-ter-tam epidemije bolezni. Pojavljajo se in iz-ginjajo. Opereta dunajske stariše se boli pa mlajše šole (Lehar) berlinske (Fall), po drugi strani francoske od Herveja, Offen-bacha do Leocqua, Planquetta itd., angle-ske s Sullivanom, Jonesom itd. Je bila taka epidemična bolezen, ki je včasih nastopila s tako silo, da so se mnogi s strahom po-vpraševali, kaj se zgodi z ogroženo umet-niško kulturo. Preteklost, pa tudi sedanjost je pokazala, da se te bolezni ni bati, kajti kakor je prišla, tako tudi izgine. Naša ope-ra uprava se menda ravno vsled te izku-snje ni zbal operetnega bacila in je pripu-stila Celjane na operni oder. V Celju je ba-je danes geslo »opereta«, izpodrinila je

Pravo

Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je nepreprečno v pralnem uspehu in izdatnosti.

Pranje s Schichtovim milom je zabava!

3137/e

vse drugo: koncerte, dramo itd. Toda tudi tam pride čez čas stremenje. Ves celjski operetni ansambl je menda diletanški (z dvema, tremi izjemami) in zato moramo soditi njegovo prizadevanje še z veselejšega, recimo operetnega vidika. Končno besedo si pridržujem po današnjih »Treh mladenkah«, ki so menda vendarle nekaj boljšega tako z ozirom na glasbeno kot na pripovedno snov. »Mamselle Nitouche«, ta poleg nekaterih Offenbachovih del (Orfej v podzemlju, Lepa Helena) in Planquethovih »Korneljskih zvonov« pri nas najbolj poznana opereta, je šla še dosti živahno in spretno preko odra. Glavni sodelavci n. pr. gđna. Pavlinčeva, ga. dr. Kalanova, g. Zorman, g. Jamko, g. Pfeifer, g. Reš so dosegli pri sicer maloštevilni publiki kar neverjetno šumenje uspehi. Da, zlasti naše dijaštvo skoro z istim navdušenjem aplaudira »Hudoženstvenikom«, težki operi in lahkokrdni opereti. Ni to napačno! V svojem mladem ravnanju in preobličju sil kvitira s hvaležno vneto vse, kar je količjak dobrega. In »Mamselle Nitouche« pravzaprav ne spada med najslabši operetni »šund«, sicer bi že davno zapadla pozabi. Režiral je večer g. Janko dovolj spretno, mali orkester pa je vodil g. Sancin, kateremu se imajo celjani sploh zahvaliti, da se je sicer glasbeno dokaj mrtvo mesto kolikor-toliko oživilo. Iz operete pridejo prav gotovo slej ali prej do opere, kajti z jedro raste tudi apetit. Nedavno sem čital v našem gledališkem listu vprašanje, zakaj Čehi nima jo mnogo operet. Odgovor: zato, ker imajo mnogo razvit glasbeni okus in posluh. No, mi smo še na boljšem. Menda operete sploh nimamo! S tulo opereto, zlasti če nas z razkošno kuliserijo, z bleščečimi kostumi in s prvovrstnim predavanjem ne mami, pa si prav gotovo ne povikamo okusa in posluha.

Koncert pevskega zbora mariborskega ženskega učiteljskega. Sobotni poset mariborskih učiteljskic — pevk in njihov koncert v filharmonični dvorani je malodane narastel do značilnega dogodka za Ljubljano. Vseled polemaloje glasbene sezone so bili ravno kar odgovorni nekateri, če davno nameravani koncerti. Po pravici smo se bali, da se bo tudi prireditev mariborskih pevk vršila v prazni dvorani. Končno si publika od dijaških nastopov ne obeta bogve kakšnega umetniškega užitka. Prav veselo me je presenetila tedaj zvečer polna koncertna dvorana in navdušen razgorski poslušalstvo, ki je z intenzivnim interesom sledilo točki za točko k sreči nekoliko okrajšanega programa mladih pevk. Cel koncert je dokazal, da ima mariborsko žensko učiteljsko v oseh ravnatelja Voglarja in glasbene učiteljice E. Ropasove dva iskrena ljubitelja in propagatorja vokalne glasbe in temeljite glasbene vzgoje bodočega učiteljskega naraščaja. Ne vem, v kakšnem časovnem obsegu se poučuje in goji petje na tej šoli; toda, če se to godi samo v predpisanih urah in ne da bi pri tem trpel pouk katerikoli drugih predmetov, tedaj zasluži vsi proizvajajoči z gđno. E. Ropasovo na čelu moje neomejeno priznanje. Iz lastne izkušnje predobro vem, koliko je za največjim trdom mogoče pri dijaškem pevskem zboru doseči, vem tudi, da koliko se dvigne njegova samozavest po dobro uspehih koncertih, se razširi in poglubi njegovo obzorje po lepo končanih pevskih potovanjih. Naj ne bo tega truda gđ. E. Ropasovi prav nikar žal, kajti to rodil obilen, zdrav sad. Dal bo naši mladini dobri učiteljice petja, pripomoget k razširjanju splošne glasbene vzgoje, ki je bila v zadnjih desetletjih zelo zanemarjena, ter tudi dvignil glasbeno produkcijo vsled večjega števila temeljito glasbeno naobrazjenih poslušalcev in izvajalcev. Prav odveč pa bi še bilo zopet in zopet poudarjati dalekosežni pomen umetniške vzgoje v domu in šoli. Pevski zbor mariborskih učiteljskic šteje okoli 70 vzorno discipliniranih pevk. Njihovi glasovi še nimajo sile in sočnosti odraslih ljudi, pa so zato vsled svoje mladostne in jasne barve morda še simpatičnejši. Čutim pa, da bi lahko mlade pevke pokazale še bolj zaokroženo in krepkejšo pevsko linijo, da ni tu nekal, na kar naj gđ. E. Ropasovi posebej opozorim. Dvigatinja kultura nekoliko pretirano dinamično stran pesmi, posamezne besede in nčša več ali manj v nemar naraven, melodični tok skladb. Na vsak način so neposredno si sledile dinamični dvigi in padci melodijam in kvar, ker so pretirani, ker ne kažejo logičnega razvoja naraščaja in potovanja, ker niso, kakor valovita, mehka melodijna črta, a razsekana pesem z rezkami vogli, vsiljiva, a takol nato šepetanje. Poveč se ne more radostno in svobodno razpeti, videč za vsako, notno grozeč dinamični znak. Ta dinamična rafiniranost je morda največja, a skoro tudi edina napaka tega, sicer zelo čutnega in zdravega zbora. Pevke po vse pesmi na pamet, svobodno brez napora so absolutno zanesljive v intonaciji izgovarjajo točno morda prečno, ker vendar pri petju ni glavna reč beseda, ki je, rekli bi, sekundarnega pomena, ampak melodija. Seveda je tu težko začrtati jasno mejo med tem in onim. Pevski zbor poje svoj mladosti primerne tekste in se ne strši tudi težjih kompozicij, kakor n. pr. Pavčičevih »Zab« s klavirjem in harmonijem ter Orleigove skladbe »Pred samostanskimi vrati« s sopranskim in altovskim solo ter orkestrom. Spremljevanje na klavirju in harmoniju sta prav dobro podala gđ. Švalgarjeva in gđna. Zacherl. Solisti, zlasti sopran (alt je nekoliko šibek in plah) razmeroma dobri, orkester pa je z gladkim prilagodenjem k zboru preskrbelo naše orkestralno društvo. K pestrosti dosti dolgega programa pa je v visoki meri predvsem pripomoget umetnica — violonistka ga. Brandl — Pelikanova, katere izvajanja so kazala deloma elegantno, energično, polnozaokrožen violonisti ton, deloma izredno toplotno in nežno milno in veliko virtuozno spretnost. Občinstvo, ki ga je bilo kar neobičajno mnogo, je sledilo koncertu z veseljem zanimanjem, dijakine tudašnje ženskega učiteljskega so pevkam poklonile lep venec. Ta glasbeni večer bo ostal mariborčanom v spominu.

borakim deklicam gotovo v prijetnem dolgo trajajočem spominu našemu ljubljanskemu dijaštvu pa bo v živo in resno pobudo k posnemanju vrednemu koristnemu pevskemu delu.

Sokolstvo.

— Tomboleski dobitek Sokola I. so razstavili pri trdkah: Elite Prešernova ulica, Gričar & Mejač Selenburgova ul., Mathian Dunajska cesta, četvorice in petorice pri Oleum Mestni trg in J. C. Mayer Stritarjeva ul. Glavni kakor manjši dobitek so res dragoceni ter praktično uporabljivi. Vsak kakor vidi nevestino opremo si jo zaželi, satoraj kupujte pridno tablice. Dobite jih v vsaki trafiki.

PARIŠKA MODA

Kaj bo nosila

moderna dama po leti?

Belo in krem krilo ter barvasti jumper

od trdke

Fran Lukič, Ljubljana, Pred škofijo 19

Nedeljski izletniki in deset zapovedi za turiste.

Znan turist nam piše: Pravkar sem čital v nekem ljubljanskem dnevniku pritožbo Katarincanov zoper vandalske, bolj rečeno barbarske čine, katere so zagrešili ljubljanski izletniki v Katarinskem pogorju. Odkriti Vam povem, cenjeni g. urednik, da se z bog takega obnašanja kar sramujem pred javnostjo in sam pred seboj, da sem turist, pač turist stare šole, zakaj iz lastne izkušnje moram žal ne samo potrditi pritožbe Katarincanov v celoti, marveč dodati še svoje zraven.

Vedenje novodobnih ljubljanskih izletnikov v bližnji in daljni okolici — za katere pa ne velja ne beseda turist, tudi ne beseda talni — turist, ampak imenovati se jih more le divjaki in druhalj — je tako, da ne bo dolgo trajalo, pa bo turistika prišla ob vse simpatije kmetijskega prebivalstva. Začne se že zjutraj pri dohodu z vlakom na ljubljansko kolodvoru s tem, da letajo po vozovih sem in tja, zasedajo oddelke za nekadišne cigarete in oddelke za ženske, se vedejo glasno in brezobzirno; stopnjuje se z vsakim korakom v prosti naravi ter konča z izstopom na istem mestu v pijanem stanju.

Vedenje te druhalj v naravi se ne da popisati s par besedami, v to bi se potrebovalo celo knjigo, to se mora le videti. Mesto da bi se n. pr. posluževali pota ali steze, delajo bližnice po travnikih, livah, po hosti; mesto da bi uživali nedeljski nebeski mir narave, gledali mirno lepo cvetoče rastline, poslušali petje ptic itd., vpijejo na burkosni način, se kljujejo drug drugega, pojajo sem in tja, polegajo v najlepšo travo, pušajo za seboj sledove, obstoječe v mastnih papirnatih ostankih, razbitih steklenicah, ob katere se živili, zlasti živina obreže in rani, begajo domače in divje živali; trgajo rastline, grmičje, plota, sadno cvetje, otepavajo sadna drevesa, spuščajo za zabavo kamenje (ali kakor pri Sv. Katarini) hlode v dolino; mečejo goreče vžigalice in cigarete okoli, povzročajo gozdne požare itd.

A če pride lastnik in hoče ugovarjati, zavzamejo fronto zoper njega, postajajo agresivni in kmalu bi moral še lastnik pred njimi bežati. In last not leati, pri povratku v pijanem stanju zvečer v vagonu kvantajo, vpijejo, se derejo (petje se tako kričanje ne more imenovati) ter nadlegujejo pošteno in trezne ljudi, tako da je pravzaprav ob nedeljah in praznikih vožnja po železnici zvečer za mirnega človeka naravnost tortura. Sprevidnik tu je more prav ničesar napraviti, ker bi njegov opomin sploh prav nič zalegal brez pomoči policije ali orožništva.

Prav nič se ne bom čudil, če bo odpor domačinov nekega dne bruhnil na dan v takih formah, ki bodo za take turiste in žal z njimi vred tudi za prave turiste imele zelo neprijetne posledice. Kako to preprečiti? Še je čas ohraniti si simpatije kmetijskega ljudstva za turiste. Ni res, da bi bili domačini napram turistom a priori neprijazni, obratno, navadno so zelo prijazni, oziroma postrežljivi, če jih prijazno ogovorijo; res pa je, da so postali po nekod že precej nezaupljivi, kar se razvili zlasti iz tega, da je ono patriarhalno pozdravljanje, če si sreča na potu domačina, precej ponehalo. Toda kako si pridobiti zopet popolno zaupanje domačinov? Dasi bi bila zoper tako odnosa preostala škodljiva barbarska vedenje novodobnih izletniških druhalj pravzaprva na mostu le leskovka — (sit venia verbo!) — poleg občutne zaporne knji, dvomim, da bi bilo s silo možno te ljudi izpreobrniti. Menim, da bi bilo pri teh ljudeh morda vendar le zlopo kaj opraviti, ker mora priti duševno ozdravljenje le iz njih samega. Kdor nima v sebi čista za dostojno vedenje, kdor misli, da sme sleči z mestno sukno in z oblačeni turistovske obleke tudi mestnooliknega človeka ter postati divjak, kdor nima smisla za spoštovanje tuje lastnine in za obzirnost napram drugim osebam, in naj bodo to le — »pauri«, temu tudi leskovka ni zapor ne pomagata.

A kako naj pride to duševno ozdravljenje? Skoraj da bi obupal nad njim, če pomislim, da mi ni treba hoditi tri ure daleč na Katarino, če hočem videti vandalsko vedenje turistov, marveč da ljubljanskega mesta v nasade in gozd mestne podturnske graščine (Tivolij), kjer se mi nudijo prav isti prizori. Znano je, da se mestni vrtnar trudi očistiti naše parke in zlasti tivoljske nasade z najlepšimi cveticami, ki jih po sezoni izmenjava. Toda danes cvetice vsa, drugo jutro jih pa najde vse poravnane

in pohojene. Mestni travniški podturnske graščine so ravno sedaj v najlepšem razvijanju, polni raznih nižinskih cvetic. Treba je stopiti le do pota, ki se odcepi od kolovoza nad takozvanim »pratom« proti hotelu »Bellevue«, da se vidi, kako manjši in večji otroci ob navzočnosti in z dopadajenjem staršev oziroma poslov hodijo po sredi travnika, — tuje lastnine! — trgajo cvetlice, katere potem mečejo v stran. Kdo še ni videl ali zapazil n. pr. lepa lila polja podturnske graščine, katera tvori crotus verus (pomladanski zafran)? A če bodo otroci boljših rodbin še nadalje tam tako divjali, homo kmalu lahko reči: »Lila crotus polja so nekod bilale«. Kadar cvete crotus, vidiš lahko na vseh krajih tivoljskega gozda cele kupe te najlepše pomladanske cvetlice, ki so jo otroci z dopadajenjem staršev najprvo natrgali neumisljeno ter jo potem, ko so se je naveličali, proč vrgli.

In siromasnejši sloji, zlasti iz bližnje Rožne doline, kadar nimajo doma drv, pošiljajo enostavno svoje otroke v tivoljski gozd nabirat in lomiti suhljad, pri čemer seveda napravijo na drevju več škode, nego je suhljad sploh vreden.

Zdi se mi skoraj, da bi bilo Sisifovo delo, če bi kdo skušal tu napraviti remeduro, vendar pa bi bilo umestno, če bi se v šolah že začelo mladino opozarjati na tako početje. Odrasle osebe, neizmisljivo zgornj omenjeni starši, ki posejajo z otroci nasade in gozd podturnske graščine — vzeli naj bi si pa k srcu in se ravnali po sledečih 10 zapovedih za izletnike in turiste:

- 1.) Ne odloži pri izletu svoje vzgoje in naobrazbe; nespodobnost in surovost mesta isto, kar je veselje in moč.
- 2.) Bodi povsod obziren napram drugim osebam, doma, na železnici, na potu, v gostilni, v kočah.
- 3.) Ne delaj ničesar, kar bi te spravilo pri ljudeh v sramoto in bi ti jemalo veljavo ali čast.
- 4.) Spoštuj vedno tujo lastnino! Če ti

je nudila narava novo živlensko moč in veselje, ne skušaj ju uveljaviti s tem, da vpiješ, hodiš po njivah, travnikih, gozdnih nasadih ali da lomiš stroščen plot. Kaj bi ti rekel, če bi našel, vrnivši se, svojo izbo razdejano?

5.) Prizanašaj rastlinam, sadnemu in drugemu drevju! Jemljiti le toliko dopustnih cvetic seboj, kolikor jih misliš obdržati za spomin! Ne vznemirjaj ne domačih in ne divjih živali! Pomisli, da so rastline in živali tudi božja bitja, ki po svoje krase naravo, gorvijo za tebe!

6.) Ne onečaščaj kraja, kjer hodiš s tem, da mečeš okoli mastne in druge papirje ali ostanke svojega provijanta; ne skakaj čez potove; ne puščaj platin vrtac od prtič, da uhaja živina, ne skrušni studencev; ne poškoduj markacij in ne razbijaj praznih steklenic. Pomisli, da se ob črepinah lahko ljudje in živali ranijo! Čuvaj vžigalice in ne meči proč gorečih cigaret, ker zanetiš lahko na ta način požar in povzročiš največjo nesrečo.

7.) Če smeš vporabljati, kar je obča ali zasebna last, vporabljal to le z največjo obzirnostjo in na tak način, da ne napraviš škode.

8.) Če te je pa skrajna sila privela do tega, da si poškodoval tuje imetje, oprosti se in poravnaj storjeno škodo!

9.) Če posejaš gostine ali kočje, vedi se spodobno in ne pijančuj. Alkoholi je najslabši tovariš! Ne vračaj se v vinjenem stanju, ker s tem nadleguješ okolico ter ponižuješ samega sebe na nivo neumnega živinčeta.

10.) Ne hruli kmetijskega ljudstva, domačinov in njih otrok! Bodi prijazen in uslužen; lepa beseda najde vedno lep odmev! Ne zasmehuj ne govornice, ne navad, ne zabav, ne vere avtohtonega prebivalstva. Pomisli, da je svet, po katerem hodiš njihov, a ne tvoj ter da si ti njih, čestokrat nepovabilen, nevedeč in ne toleriran gost, a ne obratno.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 26. maja 1924.

Pod Avstrijo in danes!

»Šef naše posadke je Srb, šef naše carinarne je Srb, šef oddelka za narodno zdravje je Srb...«

Dr. Stanovnik na včerajšnjem shodu v »Unionu«.

Ko so gospodovali nad nami še Habsburžani in so z Dunaja gradili nemški most preko Slovenije na Jadransko morje, so naši klerikalci z vsem navdušenjem tlačili dunajski nemški motogotem. Dasi so slovenski sinovi opravičali v uradniški hierarhiji pri državni upravi samo službo lakajev, ni našim klerikalcem nikdar prišlo na misel, da bi se proti temu pritoževali, nasprotno, z vsemi silami so podpirali avstrijsko vladu v njeni težnji, da spravi vsa prva, važnejša in uglednejša uradniška mesta med Slovenci v nemške roke.

Deželni predsednik na Kranjskem, da ne govorimo o šalterskem namostniku, je bil Nemec, predsednik deželnega sodišča Nemec, finančni ravnatelj Nemec, državni pravdnik Nemec, čef naučnega oddelka Nemec, skratka, na vseh vplivnih mestih so bili nastavljeni izključno Nemci. Niti črhnil niso klerikalni listi proti temu sistematičnemu iziskavanju našega življa iz državne uprave, zdelo se jim je čisto prav in v redu, ako na domači gradnji odjeda rodinim sinovom kruh tuje. Napredni listi so bili edini, ki so vodili dosledno in vstrajno borbo proti ponemčevanju naših uradov. Namesto da bi jih bil klerikalni tisk v tem stremljenju podpiral, jim je metal še celo polena pod noge ali pa je naravnost smešil težnjo naprednega slovenskega življa, da se otrese tuje uradništva. Za zgled navajamo slučaj Elsnar. Napredno časopisje je organiziralo ostro kampanjo proti predsedniku ljubljanskega deželnega sodišča Elsnarju zaradi njegovih germanizatorskih tendenc. Vsa slovenska javnost je odkrito simpatizirala s to kampanjo, samo ne klerikalni listi. »Slovenec« se je celo izpozabil tako daleč, da je zagovarjal tega zagrizenega nasprotnika naših narodnih teženj in eksponenta nemškega »volksrata«. Seveda po naročilu z Dunaja, kateremu je »Slovenec« hlačeval za Judežev groše, kakor mu je to dokazal dr. Šusteršič. Isti »Slovenec« pa prinese jutri dr. Stanovnikov govor in debelo podčrta njegovo ugotovitev, da je vovjaški poveljnik Srb, načelnik carinarne Srb in tudi šef zdravstvenega oddelka — Srb, čeprav je ta v resnici Hrvat.

Ne bo pa pri tem povedal, da je veliki župan Slovenec, da sta predsednika višjega in deželnega sodišča Slovenca, da je delegat ministrstva financ Slovenec, da je šef ministrstva za trgovino in industrijo Slovenec, skratka, da so Slovenci vsi uradniki v Sloveniji, od najvišjega do najnižjega, s par izjemami, ki pa ne prihajajo v poštev! »Slovenec« je bilo pod Avstrijo prav, da so bili na vseh vodilnih mestih pri nas najzagrizenejši Nemci, sedaj pa je ogorčen zaradi tega, ker opravljajo med tisočimi naših uradnikov službo tudi dva, trije, ki sicer niso Slovenci, pač pa so sinovi enega in istega naroda jugoslovenskega.

Klerikalci pod Avstrijo so mirno trpeli, da so nemški pritepenici odjedali našim ljudem vse najboljše službe, da-

nes pa uprizarjalo divjo gonio proti vladu zato, ker službuje med nami tudi par Srbov in Hrvatov.

Sram jih bilo te naše prodance, ki bi najraje videli, da bi bil v Ljubljani, kakor nekdanji, vovjaški poveljnik nemški general, kakor rodni sin našega trojimskega naroda. Ako bi nam ne bil pri srcu in nad vse blagor naroda, bi tem propalcam privoščili, da bi nad njihovimi hrbi zopet zažvižgal pasji bič nemškega generala in njegovi udarci padali po njihovi koži tako dolgo, da bi jim za vselej prešle skomine po »pre-srečnih avstrijskih časih!«

— Kraljica v Ljubljani. Ni. Vel. kraljica Marija je prispela danes v Ljubljano, kjer si popoldne ogleda novostanovljeni »Dečji dom«.

— Železniški minister na Golici. Železniški minister g. dr. Svetislav Popović je v soboto prispel v Ljubljano in se takoj odpeljal na Gorenjsko. Včeraj je s svojima sinovoma odšel na Golico, da si ogleda to znamenito goro, sodaj odeto z milijardami cvetočih narcis. V njegovi družbi je bila tudi soproga prosvetnega ministra Svetozara Pribečevića, ki pa je ostala na Jesenicah, kjer je počakala na ministrov povratek.

— Fijasko klerikalnega shoda radi bolnic. Včeraj v nedeljo 25. t. m. je klerikalna stranka sklicala v Union protesten shod radi »reduciranja bolni-kov« po naših bolnicah, kakor je »duhovitivo« pisal »Slovenec«. Kot govornika sta bila najprej napovedana klerikalna poslanca — tigra Sušnik in Kremenžar. Shod je bil kljub velikanski reklami zelo maloštevilno obiskan. Na shod je prišlo nekaj okoličanov in radovednežev, v celem kakih 500 oseb. Zborovanje je otvoril prof. Remec, rekoč: »Zgodila se je krivica. Zahtevamo, da se da Slovincem to, kar jim sliši (?). Pozabil je opravčiti odsotnost klerikalnih poslancev. Šele potem se je na to spomnil in povedal, da sta morala oditi v Beograd, kjer bosta tudi protestirala radi bolnic. Kot prvi govornik je nastopil na to podžupan dr. Ivan Stanovnik. Njegov govor je obstojal iz starih, že tolikokrat premlethih fraz, ki jih dan na dan čitamo v »Slovincu«. Niti ene nove misli ni povedal, prežvekoval je samo stare demagoške klerikalne »šlagerje«, ki jih je zabeležil s kopo ordinarnih pskov in podtikani. Evo nekaj značilnejših »šlagerjev« iz Stanovnikovega registra: »Slovenski narod niso uničili niti Turki, niti Nemci in ga tudi ne bo uničil srbski centralizem. Otrlesi se bomo bratskega izkoriščanja. Centralistični bič se vihti nad našim narodom. Grajščaki sede lepo v Beogradu, a valpi v Ljubljani. Preje so služili avstrijskemu centralizmu, sedaj pa beogradskemu. (Aludiral je na demokrate!) Šef naše posadke je — Srb, šef carinarne je — Srb, šef oddelka narodnega zdravja je — Srb!... Do tu in nič več naprej! Vse je pobasal beogradski centralizem v svojo malho! Ukinitelj bolnic pomenja onemogočiti študij našim medicincem in na ta način ukiniti medicinsko fakulteto v Ljubljani. Režim je poslal naše vojake v Makedonijo! Ali naj pošljejo tja tudi naše bolnike? Za njim je govornik urednik Fran Smodej. Govoril

je, kakor da bi otrobe vezal. Nič drugega ni vedel povedati, kakor da je shod zelo veličasten, čeprav je bila dvorana skoraj prazna. Njegova izvajanja so končno izvenela v vzklík: »Bomo videli, če ne bo pomagalo, bomo pa drugače nardili!«. Končno je bila sprejeta kratka resolucija, ki pravi, da Slovenija na »velikem protestnem shodu« v Ljubljani protestira proti ukinitju kreditov za bolnice. Shod je končal nad vse klavnno.

— »Slovenčeve« zanimivosti. V nedeljski številki je serviral »Slovenec« svojim čitateljem cmok, ki ga bodo težko prebavili, dasi imajo sicer za njegove laži zelo zdrave in trpežne želodce. Poroča namreč o resnični zgodbi nekeje v jaroslavski guberniji, kjer se je rodil pravi kosmati in rogati hudič. Tam daleč na severu sovjetske Rusije sta živela kmet in kmetica. Ker pa je bil mož komunist, ga je dobri Bog kaznoval s tem, da se mu je rodil mesto sina kosmati hudič. Komunisti so ustrelili dotičnega župnika, hudiča pa so nagacili in namočili v spirit. Tam ga lahko vsakdo vidi. Ogledalo si ga je tudi »Slovenčev« uredništvo, ki na podlagi tega ogleda opozarja svoje backe, naj se nikar ne izneverijo materi katoliški cerkvi, da jih ne zadene enako usoda. Hudič je pač hudič in če bi ne bilo tega kosmatega strašila, bi se tudi število klerikalnih pristašev kmalu skušilo tako, da bi ostali sami tigri. Čudimo se »Slovenčeve« nedoslednosti. Bog je vendar pravičen in ne pozna razlike med moskovskim in ljubljanskim komunistom. Kako to, da ne kaznuje tega ali onega rdečega zaveznika črne gospode v ljubljanskem občinskem svetu? Ali zadene božja jeza samo kmete? »Slovenčeve« zanimivosti so res zanimive. Z zanimivimi resničnimi zgodbinami iz sovjetske Rusije mu lahko postrežemo. Prihodnjič naj opiše, kako so komunisti odprli v neki cerkvi srebrno grobnico, v kateri so našli mesto dozdavnih religij razne predmete ženske toalete. Navzoči župnik pa ni mogel pojasniti, kako in zakaj je dotični svetnik tako nezasišano varal verno ljudstvo in pobiral milodare od bogaboječih poljubov, namenjenih njegovim nestrohnjenim zemeljskim ostankom, v obliki damskih nogavic in čevljkov. Zanimivosti je v Rusiji mnogo in »Slovenec« bi priporočil, da si poleg »hudiča« ogleda tudi »svetnike«.

— OPOZARJAMO naše cenjene naročnike izven Ljubljane, kateri še niso poravnali naročnine za marec in april, da se jim pošiljanje lista prekine v sredo dne 28. maja t. l. Položnice so prejeli že pred enim mesecem vsi.

— Komunisti... Prejeli smo ta-le popravek: Sklicuje se na § 19. tiskovnega zakona, prosim, da priobčite po propisih navedenega zakona v Svojem listu naslednji uradni popravek k Svoji notici »Komunisti se hočejo lastiti elektrarne in vodovoda«. Notica je bila natisnjena v Vašem listu št. 117 z dne 22. maja 1924 med »Dnevnimi vestmi«. Ni res, da je »črnoorde« koalicijska (pod katerim imenom razumevate večino sedanega ljubljanskega občinskega sveta) nastavila pri mestnem vodovodu in elektrarni skoraj izključno samo komuniste. Resnica je, da je bilo izza časa sedanega občinskega sveta pri elektrarni in službo sprejetih nanovo le 8 delavcev, pri vodovodu pa 4. Resnica je dalje, da tvorijo navedeni le majhen del celotnega osebja, ki šteje pri elektrarni poleg uradništva 49 oseb, pri vodovodu pa 19 oseb. Resnica je tudi, da je pri nameščenju odločala samo sposobnost za službo in je naposled resnica, da je vse navedene nove delavce sprejelo v službo ravnateljstvo mestne elektrarne in vodova brez ingerence od strani občinskega sveta in brez vplivanja po občinskih svetovalcih. Resnica je končno, da je sprejel v službo pri mestni elektrarni enega strojnika pred kratkim mestni župan. A kolikor je znano, ta strojnik ni komunist. — 23./5. 1924 — Župan: Dr. Perič.

— KOLEGIJALNI VEČER DRUŠTVA »PRAVNIKA« v sredo dne 8. t. m. ob poldevatih zvečer na vrtu restavracije »Zvezda«. Gg. člani se vabijo, da se sestanke mnogobrojno udeležijo.

— Občni zbor Akademskega podpornega društva v Beogradu. Na univerzi je bil včeraj občni zbor akademskega podpornega društva. Predložene so bile različne liste. Radikali so dobili 501 glas, komunisti 365, republikanci 257, Davidovičeva demokratska lista 255, Pribečevićeva demokratska lista 110 in dve zemljoradniški listi po 50 oziroma 23 glasov.

— Iz državne službe. Premješčen iz Logatca v Ljubljano davčni upravitelj Ivan Švarc.

— Iz carinske službe. Premješčen je iz Ljubljane k carinarnici v Dravograd carinski posrednik Josip Pitta mtič; imenovani so za carinskega posrednika v Dravogradu Ljudomil Naberger, za carinskega posrednika na Jesenicah Anton Stekar, za carinskega posrednika v Mariboru Andrija Jovenovič.

— Iz našega državljanstva so izstopili: privatni uradnik Ferdinand N. rat, rojen v Pobrežju, mariborske oblasti; Ana Blažon, pristojna v Maribor, in Boleslav Bloudek, tehnik, rojen v Kranju.

Aeroplan g. Korošca. Gosp. Korošec, vodja SLS je prejšnji teden nenasledoma odpotoval v Solun in iz Soluna se bolj zagonetno odpravil v Ateno, odkoder se je istim potom danes vrnil v Beograd. Zanimivo bi bilo izvedeti na čem račun je g. Korošec potoval s posebnim aeroplanom v Ateno, ali morebiti na račun naše države, na inicijativno »koruptivno« Pašičeve vlada ali pa z ubogimi krajevnimi Jugoslovenske tiskarne v Ljubljani, Pa ne, da je uspelo »koruptivno« Pašiču korumpirati nedolžnega Korošca? To bi bila pa res korupcija najraje vrste!

— Morda se ne ve, da je »Slovenec« najboljši slovenski list, da piše samo v interesu ubogega slovenskega ljudstva, da je že osivel v skrbi za ljudsko blagostanje in da bi se z vsim svojim ožjim somišljeniki najraje spremenili v nektar in ambrozijo, da napoji lačne in nasiči želje, ker mu to narekuje krščanska ljubezen do bližnjega. Če tega ne veš, prečitaj v nedeljskem »Slovencu« pod »morda se ne veš 12. resnico, da je dobil 26. maja 1533 ljubljanski škof naslov knez. To moraš vedeti, kajti sicer ne bo nič z večnim zveličanjem tvoje duše. Dobro si pa zapomni, da so cerkveni knezi pravi namestniki božega, bližnjega in križanega Kristusa, da žive samo od tujih žuljev, da bi ne bilo brez tvoje nevednosti nobenega cerkvenega kneza in eminenca in da boš duhovni suženj dotlej, dokler boš črpal pamet iz »Slovenčevih« predalčkov.

— Ravnateljstvo bolnice za ženske bolezni v Ljubljani se je imeno svojih oskrbovalk in novorojenčkov najprej neješahvaljuje »Splošnemu zdravništvu« v Ljubljani za darovano perilo. Dosele je bolnica prejela: 40 m. kila, 168 srajčev, 211 plenec, 25 plenitih jopic in 1 zavijalo, kar pomeni pravi izdatok dejanske pomoči.

— Mestno kopalnico ob Ljubljani. Zadnji čas se opaža, da se zbira na kopalnici ob Ljubljani mnogo občinstva in kopalcev, ne da bi jim bilo to dovoljeno. Občinstvo pohaja in se vozi s kolesi po travniku pred kopalnicem ter dela s tem mestni občini občutno škodo. Tudi v kopalnici samem ovira občinstvo popravilna dela, moti delavstvo in dela škodo. Pred otvortvijo je poset kopalnice bodisi peš, s kolesi ali čolni strogo zabranjen in se bo proti vsakemu, ki bi se torej prepovedi ne pokoril, kazensko postopalo.

— Posetniki mejaši ob Gruberjevem prekopu in Ljubljani se opozarjajo, da se dne 27. maja t. l. ob 8. dopoldne vrši na lico mesta uradna ugotovitev lastine obrežja Gruberjevega prekopa in Ljubljane. Pričetek obhoda in ogleda je ob 8. zjutraj pri opepu Gruberjevega prekopa na levem obrežju na Prulah. Vabijo se torej k ogledu vsi zainteresirani s naročilom, naj vsak mejaš v torek, dne 27. t. l. dopoldne čaka na dotičnem obrežju, katerega užitke si lasti.

— Vprašanje odprave Strojarske staze. V našo sobotno tozadevno notico vrnili se je potom tiskovnega škrtca groba pomota. Pravilo bi se moral dotični stavek glasiti: Sklep je bil, da se staza ne opusti, ker je tedaj poveljnik prostovoljnega gasilnega društva Doberlet dejal, da rabi to stezo za napeljav vodnih cevč in Ljubljance v slučaju požara v Kolodvorski ulici. Dalje so izostale besede: Ugotovilo je edini g. Trtnik, ki se je zavzel za svoje goste, katerim je ta staza tako priljubljena, s zelo drastičnim argumentom, kateremu se je vsa komisija krotala, kar najbrže velja tudi za argument drugega gostilničarja.

— Maturantom leta 1914. v Novem mestu! Da se domenimo o kraju in času sestanka ob priliki naše desetletnice, prosti, da mi javijo vsi sololci, ki se nameravajo udeležiti sestanka, čimprej svoje naslove. Jakob Geršar, Ulica Stare pravde št. 3, Ljubljana.

— Register zakonov. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani namerava izdati sistematični register zakonov, naredb, uredb itd. objavljenih v Uradnem listu, ki se nanašajo na stroke finančne uprave v času od 4. novembra 1918 do 31. decembra 1923 s kratko navedbo vsebine. Naročila naj se naslovijo na predsedstveno pisarno delegacije. Cena brošure registra Din 10.

— Smrtina kosa. V tukajšnji splošni bolnici je preminula danes hčerka znane narodne rodbine Gorazdove, Zora Gorazdova. Pokojna je bila med prvimi Slovencev, ki so se posvetile gimnazijskim študijam. Obiskovala je 1. državno gimnazijo s letnikom, ki je maturirala l. 1915. Je v prvih gimnazijah razredih se je odlikovala kot nadarjena, marljiva in vestna učenka, ki si je pridobila s svojim blagim, tihim značajem naklonjenost profesorjev in sošolcev. Taka je ostala vsa leta gimnazijskih študij. Slabo zdravje ji je onemogočilo nadaljevanje študij. Usoda je hotela, da ni uživala sadov svojega dela. V četrtni let je izdihnila svojo blago dušo. Kdor jo je poznal, jo ohrani v najlepšem spominu. Bodi ji lahka domača zemlja, težko prizadeti rodbini naše globoko sožalje!

— Smrtina kosa. Umrla je g. Marija Pristavec, vpojenka tobacne tovarne. Njen pogreb bo danes v ponedeljek 26. t. m. ob 16. dopoldne v hišo žalosti, Soderška staza 2, pri florijski cerkvi, na pokopališču sv. Križu. Bila je dobra mati in skrbna gospodinja. N. v. m. p. l.

— Iz raznih krajev države. V Beogradu se je ustrelil kavarar Miroslav Antić. Težko ranjenega so prepeljali v beograjsko bolnico.

— Poskusen samomor. Stupinja A. B. stanujoča v Ljubljani je popila večjo količino lisola. Nenasvestno so prepeljali v bolnico. Vrok samomora so baje neugodno službene razmere.

— V spodnjih hišah na promenadi. Na odteljski promenadi se je pojavil pred dnevi mizar Tomo Šutinger v samih spodnjih hišah. Priznal je s komadom opake v roki na promenadi in se mirno sprebral. Omraži se mu je um. Naravno je, da je nastal na promenadi velik halo. Otroci so obkolili nemanca, nežni spoli pa se je aramejstvo obračal v stran. Policija ga je nato na lep in miren način spravila v bolnico.

— Prva žrtve kopanja. Utonil v Ljubljani. Kopalna sezona, ki se je komaj začela, je že zahtevala svojo prvo žrtve. Na takozvani »Splici«, tam, kjer se delita Ljubljana in Grubarjev prekop, je utonil včeraj popoldne ob pol 15. 20letni Fran Oražen, čistilec oken pri Viktorju Tropščarju na Mestnem trgu. Kopal se je v družbi s tovarišem Josipom Vidmarjem in je nenasledoma izginil pod vodo. Njegova trupla kljub vsemu naporu niso mogli najti. Po dvehurnem iskanju je utopljena potegnil iz vode znani športnik g. Ivan Orlic. Na lice mesta prispeli policijski zdravnik dr. Avramovič je ugotovil, da je prijel Oražna krč v želodcu. Truplo utopljena je bilo prepepljeno v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Pokojni Oražen je bil rodom iz Stranske vasi, občina Sv. Gregor. Bil je vesel in živahen mladenič ter je bil član tukajšnje Orjume.

— Riziko dela. Delavca Karla Retnika, zaposlenega v tovarni Ojster & Komp. je sagrahl transmissijski jermen za desno roko in mu je dvakrat lomil. Retnik je bil prepepljen v bolnico.

— K umoru v Pirničah in v Krašnji. Kakor nam javljajo, so orožniki v Krašnji prijeli nekega berača, ki je baje identičen s morilcem vdove Severjeve. Prepepljen je bil v zapore ljubljanske sodišča, kjer je bil včeraj zaslišan. — Tudi v preiskavi glede umora v Pirničah so nastali novi momenti. Aretirani sta bili dve osebi, ki sta osumljeni soudeležbe umora Marije Zevnikove. Danes je odšla v Pirniče sodna preiskovalna komisija. Podrobnosti o obeh slučajih priložimo jutri.

— Policijska kronika. O vadbah: tatvina 1. kaljenje nočnega mira 2. cestno-policijski red 7. prekoženje polic. ure 2. pasji kontumac 1. zglaševalni predpis 1. ples brez dovoljenja 1. razgrajanje 2. šajenje straže 1. Aretacije: Prijet je bil Fran Gradinarjak, ki je napravil v restavraciji »Zlatorog« 26 Din zaplata in je hotel po »francosko« oditi. France, ki je reden gost policije, je bil oddan sodišču. Na kolodvoru je bil prijel Josip Mikš iz Kočevja. Hotel se je bres vosega listka odpeljati v Kamnik. Sedaj bo bres listka odpeljan v »kurnik«. — Dalje je bila aretirana Marija Jančar iz Dobrunj, ki je imela pri sebi konjsko odejo, za katero trdi, da jo je našla. — Na Kongresnem trgu je bil ustavljen brezposelni delavec Ivan Marinko. Zmaknil je s voza posestnika Josipa Dergjana iz Lanša sedem vreč in jih prodal. — Na Mestnem trgu je nastal včeraj v hiši št. 9 na hodniku požar. Vnel se je zaboj za pepel. Požar so zadušile v hiši stanujoče stranke.

— Pri glavobolu in omotičnosti sezi takoj po staro preizkušeni grenčici Franz-Josef.

— Kar Vi potrebujete, to je Elzafluid. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Polizkusna pošiljka D 27. — Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž št. 238. Hrvatska.

— »Chinolofin« kina železno vino, najboljša sredstvo proti slabokrvnosti, boleznim v želodcu in najboljša okrepčevalno sredstvo pri rekonvalescenci. Dobiva se v vsaki lekarni.

Kino „Ljubljanski dvor“

26., 27., 28. maja
„Mladi maharadža“

Orientalna drama v 7 velikih dejanjih. V glavni vlogi priljubljeni

Rudolfo Valentino

Znan iz filma „ARENA ŽIVLJENJA“.

Predstave ob 3., pol 5., pol 8. in 9.

IZ CELJA.

— c Občinske volitve v celjski okoliški občini. Agitacija za volitve je pri strankah, ki so postavile kandidatne liste, v polnem teku. V nedeljo dopoldne so imeli klerikalci volilni shod pri Belem vodu, ki pa je bil kaj klavarno obiskan. Smolo imajo nemškutariji s svojo kandidatno listo. Kakor čujemo, je do sedaj preključilo svoje kandidate na tej listi že okrog 12 kandidatov. Kakor vse kaže, bo lista do dneva volitev skopnele kakor pomladanski sneg. Vedno prihajajo podpisovalci te liste in preključujejo svoje podpise ter izjavljajo, da so jih nemškutarski agitatorji prevarili za podpise. Kot nemškutarski agitator nastopa med drugimi tudi neki Wut, gostilničar pri Jelenu na Kralja Petra cesti, v katerega gostilnico zahajajo gotovo sami pristni »nemški« kmetje iz naše okolice. Take ljudi, ki so se našega slovenskega denarja preobdelali, bi bilo treba energično poučiti, kaj je umestno in kaj ne. Priporočamo »Orjume«, da si ogleda te ljudi, ki so si brusili pete za nemškutarsko listo, da se s njimi ob priliki primerno obračuna.

— c Kopalnica v mestnem vrtu so odprta. Minulo nedeljo so se Celjani že pridno poslužili savinskih kopel.

— c Smrtina kosa. Umrla je gdnca. Ana Potzner, kleparjeva hčerka, v 25. letu starosti.

— c Uradne ure carinarice v Celju. Oremli trgovcev v Celju je s strani glavne carinarice II. reda v Celju prejel obvestilo, da bodo na podlagi čl. 264 finanjskega zakona za 1924-25 ter razpisa C. br. 451

od 11. januarja. 1. uradne ure na carinaricah od 8. do 12. dopoldne in od 15. do 18. popoldne, ob sobotah pa od 8. do 12. dopoldne in od 15. do 17. popoldne. Ob praznikih so uradne ure od 9. do 11. dopoldne.

— c Mestno gledališče. Opereta »Pri treh mladencih«, katera se je vrtila v petek in soboto zvečer, je v vseh ožirih uspela izborna. Odlikovali so se posebno gdnca. Lubejca, članica mariborskega gledališča, kot gost v vlogi Haneri, gdnca. Pavlinčeva, ga. dr. Kalanova, Janko Reš, Pfeiffer, Baebler in drugi. Igralci so želi viharo priznanje in ovacije. Godbo je temperamento vodil g. Sancti, ravnatelj Glasbene Matice. Režija je bila v rokah g. Jančeta. — Danes v torek 27. t. m. se opereta ponavlja.

Kino „TIVOLI“.

Samo dva dni!

26. in 27. maja

Izginula hiša

Senzacionalna pustolovščina v 7 dej.

Harry Piel, junak dneva, kjer se pojavi, pokazuje v tem, originalnih idej, frapantnih domislekov in presenečenj ter zdravega humorja polnem filmu, tako telesno gibčnost in jakost ter tako drzovitost in smelost, da človeku — zlasti ob vzporedni vrtilomne avtomobilske dirke — kar sapa zastaja. Njegova partnerica v tem elegantnem filmu je znamenita berlinska operetna diva Emmy Sturm.

IZ MARIBORA.

— c Premijera A. Remševke tragedije Magda. V soboto zvečer je Narodno gledališče vzporedno tolikanj pričakovalo krstno predstavo tragedije »Magda«, novo delo g. Alojzija Remca. Režija in scenarija je bila v rokah ravnatelja Bratine. Gledališče je bilo sicer dobro obiskano, vendar pa ne tako, kakor se je pričakovalo osebno iz Ljubljane, da prisostvijo krstni predstavi svojega novega dela. Tragedija obdeluje v 12 prizorih razvoj tragičnih dogodivštev zapeljivega dekleta. Ta glavna vloga je bila v najboljših rokah g. Bukškovca. V gotovem oziru je še težje vlogo kar sedmih raznih predstavitev (medicnece, detektiv, policijski komisar, trgovaški agent, zavodnik, pesnik zdravnik) v enolinski osebi je prevzel g. ravnatelj Bratina sam, ker je tudi on sam kos taki težki nalogi. Razmeroma lažjo vlogo je imel g. Kovič kot misarski pomočnik in prvi in zadnji iskreni prijatelj nesrečnega dekleta. Utisi tragedije same pri prvi vzporeditvi so prešli, da bi mogli že o tej predstavi izraziti objektivno sodbo. Igrali so val prav dobro. Zato tudi temu primerno navdušenje, odobravanje, osebno ko se je pred odrom pokazal tudi g. pisatelj sam. Ponovno in ponovno je moral pred zastor, od koder je odnesel krasen lavorjev venec.

BERSON

gumijeve pete in gumijeve podplate

je potreba, da Vam Vaš čevljar približe na čevlje kajti s tem ne prihranite samo denar, ampak izčuvate noge in čevlje.

3822

— Običajni Občni zbor društva Gospodarski Zvon se vrši dne 3. junija t. l. ob 20. uri v salonu pri »Lozarju« na sv. Jakoba trgu. Vabijo se vsi p. t. člani, da se ga udeležijo. Odbor.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.
Dne 26. maja. Sprejeto ob 13.
Devise: Curih 14.36—14.46, Paris 4.45—4.50, London 853—856, Dunaj 0.1141—0.1161, Milan 3.5875—3.6175, Newyork 80.875—81.875, Praga 2.393—2.422. Valute: dolar 79.50—80.50.
Efekti: 7% invest. posoj. 1921 675—685, 2 1/2% drž. renta za ratnu štetu 143—144, Ljubljanska kreditna 235, Centralna banka 38—40, Hrv. eskontna banka 130—132, Kreditna banka, Zgb. 130—131, Hipotekarna banka 66—67, Jugobanka 118—120, Prastrediona 915—920, Slavenska banka 115—120, Eksploatacija 120—125, Drava d. d. Ostjek 360, Sečerana, Ostjek 1135—1150, Isis d. d. 59—60, Nihag 100—110, Gutman 350—375, Slavonija 103—104, Trboveljska 690—600, Union, paromlin 700, Verče 170.

INOZEMSKA BORZE.

— Curih, 26. maja. Današnja borza: Beograd 6.95 ur. tečaj, Praga 16.70 blago, Newyork 5.68 den., London 24.62 bl., Paris 30.90 den., Milan 25.05 bl., Berlin 1.335 ur. tečaj, Amsterdam 211.50 den., Dunaj 0.00796 denar.

— Trst, 26. maja. Predborza: Beograd 27.75—27.85, London 98.35—98.55, Paris 122.25—123, Newyork 22.60—22.70, Curih 389—401, Dunaj 0.0317—0.0319, Praga 66.70—66.76.

Najnovejša poročila.

Viharna seja narodne skupščine.

Demonstracija opozicijskega bloka proti kraljevim ukazom. Stališče džemijeta in Nemcev.

— Beograd, 6. maja. (Izv. Ob 11. dop.) Za današnjo sejo narodne skupščine je vladalo v vseh slojih prestolnice največje in najintenzivnejše zanimanje. Galerije so bile do zadnjega kotička zasedene. Mnogo prebivalstva in tudi navadnih seljakov iz okolice je moralo oditi izpred »narodne skupščine«, ker niso mogli dobiti vstopnic. Vse je nervozno pričakovalo, kako izide vladina večina iz ostre parlamentarne borbe, ki so jo napovedovali opozicijski. Ti so bili začetkom zelo samozvestni, vendar je bilo danes dopoldne v kuloirjih opažati, da si opozicijski niso prav nič v soglasju. Vlada je potrdila, ker so uvideli, da ne more Ljuba Davidović spraviti sadozne večine nad vladino stranko.

Današnji seji so vsi politični krogi pripisovali največji pomen. To je razvideti tudi iz dejstva, da je bila diplomatska loža popolnoma zasedena. Navzoči so bili vsi diplomati zastopniki in člani diplomatskega zbora, med drugimi poslanik Zdrženih držav Severne Amerike, sir You ng, češko-slovaški poslanik Jan Šeb a, italijanski poslanik Bodrero, bolgarski poslanik in drugi.

Seja je bila določena po objavi skupščinskega predsedstva za deveto uro dopoldne. Pet minut pred deseto so pričeli prihajati v zbornico poslanci vladine večine, radikali in samostojni demokratje. Zavzeli so svojo mesta v središču. Za njimi so prišli Nemci in džemijeti, ki so zasedli svoja običajna mesta. V dvorano so končno vkorakali od takozvanega »opozicijskega bloka« edino srbski zemljoradniki. Ostale skupine bloka, Davidovičevi demokratje, klerikalci, muslimani in radicevci so stale lepo zunaj dvorane ter so se sprepejali po skupščinskih kuloirjih, oziroma so sedeli v svojih klubih, pričakujoč poziva voditeljev, da odidejo v zbornico. Najbolj značilno je bilo dejstvo, da je blok na demonstrativen način dal duška svojem nerazpoloženju napram kroni s tem, da ni prisostvoval čtenju kraljevih ukazov o imenovanju nove Pašič-Pribičevićeve vlade.

Skupščinski predsednik Ljuba Jovanović je točno ob deseth dopoldne otvoril 71. redni sešatek narodne skupščine. Po prečitanju zapisnika zadnje seje je zaprosil, kakor običajno, za besedo k zapisniku poslanec Voja Lazić (zemljorad.), ki je zahteval, da se morajo sprejeti v zapisnik nekatere pisme, obenem odločno protestirajoč proti temu, da skupščina že dva meseca ni plodovno delovala, tako, da se niso mogli rešiti najnujnejši zakoni, kakor invalidski in drugi.

Skupščinski predsednik Ljuba Jovanović je k temu pripomnil, da se posl. Lazić protest sprejme v zapisnik.

Skupščinski tajnik posl. Kobasica je za tem začel čitati ukaze Nj. Vel. kralja Aleksandra o demisijski stare in imenovanju nove Pašič-Pribičevićeve poslovne vlade. — Značilno in zelo zanimivo je, da ves čas čitanja ukazov ni bil niti eden član takozvanega opozicijskega bloka navzoč v zbornici, marveč so vsi čakali v kuloirjih in pred zborničnimi vrati, kdaj preneha čitanje ukazov. Pri čitanju so bili od opozicije navzoči samo zemljoradniki, dočim Nemcev in džemijeta že več ne moremo prišteti v fronto opozicijskega bloka.

Ko je tajnik kital kraljeve ukaze in imenoval kraljevo ime, je v zbornici zarezal vzklik: »Živel Nj. Vel. kralj!« Manifestacij so se pridružili tudi Nemci in džemijeti. Takoj po prečitanju je vkorakal v dvorano opozicijski blok. Prvi demokratje v Ljubo Davidovičem na čelu.

Skupščinski predsednik Ljuba Jovanović je nato zbornico sporočil, da je umrl poslanec Bačke dr. Fran Sudarevič, zdravnik v Subotici, ki je še pred vojno vedno bil neustrašen borilec za pravice naroda. Doktor Fran Sudarevič je umrl dne 14. aprila. Slava pokojniku! Zbornica je vstala s sedežev ter vzkliknila: »Slava mu!«

Skupščinski tajnik posl. Kobasica je za tem začel čitati razne skupščini došle vloge in spise. Nato je predsednik naznanil, da pride kot namestnik nemškega poslanca P. Heinricha, ki je postal romunski državjan, posl. dr. Elmer. Njegov mandat je izročil verifikacijskemu odboru v verifikacijo.

Skupščini so predložili zemljoradniki nujen predlog glede pomožne akcije za prebivalstvo, ki je trpelo po zadnjih velikih povodnjih. Zemljoradniki zahtevajo, da vlada dovoli znatno finančno in materialno podporo vsem po povodnjih prizadetim krajem.

Posl. Voja Lazić (zemljoradnik) je kratko utemeljeval svoj nujen predlog. Poljedelski minister Krsta Miletić je k temu predlogu kratko izjavil, da ga vlada sprejema in priznava nilega nujnost. Ta izjava vlade je vzbudila v opoziciji neobičajno presenečenje. Nujnost predloga je bila nato priznana in pride ta predlog kot 2. točka dnevnega reda jutrišnje seje.

Pravosodni minister je zahteval izročitev več poslancev sodišču radi raznih prestopkov, tako posl. Vladimirja Pušenjaka (kler.) in posl. Ivana Pucija (SKS.).

Zelo živahna in mestoma burna debata je nastala o demisijski skupščinskega predsednika Ljube Jovanovića. Zemljoradnika poslanca Voja Lazića in Miloš Moskovljevića sta zahtevala od skupščin. predsednika, da njima da točna pojasnila: a) ali je res podal demisijo na svoje mesto za časa ministrske krize in b) kako more opravičiti svoje postopanje za časa krize na dvoru in v skupščini.

— Beograd, 26. maja. (Izv. Ob 12.15.) Na vprašanje zemljoradnikov glede svoje demisije je odgovarjal mirno in na podlagi poslovnika predsednik Ljuba Jovanović, ugotavljajoč najprej, da je res 30. marca t. l. podal ostavko na svoje mesto v predsedstvu narodne skupščine. Demisija pa bi

bila pravovredna samo tedaj, če bi jo vzela na znanje narodna skupščina in bi ga ta razrešila svoje dolžnosti. Predsedniške posle sta v tem času vršila drugi podpredsednik Dragović, ker je bil prvi podpredsednik Bakić bolan. Prihajal je na dvor vedno le na poziv in njegova dolžnost je bila, da se je pozivu tudi odzval. Izjaviti moram, da sem odhaja na dvor vedno kot privatna oseba, nikdar nisem bil na dvoru v funkcijah predsednika narodne skupščine. Poslanec Moskovljević je bil o tem napačno obveščen, če trdi, da sam žel na dvor kot predsednik narodne skupščine, čeprav mu je bilo dobro znano, da sem demisijonal kot skupščinski predsednik.

Poslanec Miloš Moskovljević (zem.) je skušal utemeljevati svoje vprašanje, izjavljajoč, da se z odgovorom predsednika nikakor ne more zadovoljiti. Predlagal je, da naj narodna skupščina obsodi postopanje Ljube Jovanovića. Predlog je propadel.

Ljuba Jovanović je ponovno konstatiral privatni značaj avdienc na dvoru, naglašujoč obenem, da je skušal vedno objektivno in nepristransko informirati krono o resničnem položaju v parlamentu.

Položaj skupščinskega predsednika je res težaven, ker mora vedno varovati objektivnost in nepristranost napram vsem parlamentarnim skupinam, to je tudi vedno varoval. S tega stališča je treba tudi ceniti njegovo postopanje. Svojo demisijo je prekal dne 15. aprila, o čemur je bil obveščen tudi posl. Moskovljević.

Med govorom skupščinskega predsednika je nastal v zbornici velikanski vihar. Najbolj glasni so bili Davidovičevi demokratje in pa klerikalci. Opozicija je pokazala zelo veliko živahnost in aktivnost, to da rezultat tega aktivnega delovanja v zbornici je bil negativen.

Posl. Voja Lazić (zemljorad.) je za tem protestiral proti temu, da predsedstvo ni sklicalo seje narodne skupščine od 2. aprila dalje, čeprav so bila na dnevnem redu važna poročila, tako poročilo verifikacijskega odbora in invalidski zakon.

Ljuba Jovanović je kratko konstatiral, da je predsedstvo skupščine vedno točno in vestno postopalo po poslovniku.

INTERPELACIJA O PAŠIČEVEM SHODU V BJELINI.

Posl. Voja Lazić (zemljorad.) je nato vprašal predsednika glede političnega govora ministrskega predsednika oziroma predsednika narodnoradikalne stranke Nikole Pašića v Bjelini. Zahteval je pojasnila, zakaj se je vozil Pašić s ladjo in na čigav račun.

Ljuba Jovanović je bil v imenu predsedstva primoran načelno izjaviti, da predsedstvo nima nikake cenzure nad govori posameznih poslancev. Cenzura nima niti nad govorom v zbornici. Ministrski predsednik Pašić je v Bjelini govoril kot poslanec, ne pa kot član vlade, ki je bila tedaj v stanju demisije. Vsak poslanec pa ima po parlamentarnem običaju pravico govoriti o političnem položaju po svojem prepričanju in vesti.

Povodom te izjave je nastal v skupščini velikanski vihar. Osebito se, ko sta zemljoradnika Lazić in Moskovljević zahtevala se pojasnila, zakaj se je Pašić peljal s privatno ladjo, oziroma, če je vožnja s ladjo bila na državne stroške.

Prometni minister dr. Popović je pojasnil zadevo glede privatne ladje povsem objektivno in natanko. Ladjo lahko pri sindikatu najame vsak in jo dobi na razpolago. Opozarja na svoječasno potovanje Ljube Davidovića v Šabac z ostalimi demokratimi poslanci, in to v času, ko je bil g. Davidović aktiven ministrski predsednik. Tedaj je potoval g. Davidović v spremstvu dr. Velje Veljkovića. (Velikanski vihar v skupščini. Davidovičevi demokratje protestirajo.)

Ko je dal posl. Ljuba Davidović nekatere pojasnila in ko je še enkrat govoril prometni minister dr. Sv. Popović je predlagal skupščinski predsednik Ljuba Jovanović za jutrišnjo sejo ta le dnevni red:

1.) poročilo verifikacijskega odbora o odobrenju ostalih mandatov HRSS.

2.) Volitev odbora za proučevanje predloga posl. Voje Lazića in tov. glede odškodnine krajem, prizadetim po povodnjih.

Ko je bil prečitan ta dnevni red, je najprej zavladala v zbornici grobna tišina. Opozicijski blok je bil presenečen. Zbornica je nato soglasno sprejela ta dnevni red. Vlada ima v skupščini zagotovljeno večino, tako, da bo lahko prodrla v zbornici s svojimi predlogi.

Po sprejetju dnevnega reda je skupščinski predsednik ob 11.30 dopoldne zaključil redno sejo ter določil prihodnjo za jutri ob 9.30 dop.

Za jutrišnjo sejo vlada v parlamentarnih in političnih krogih napeto zanimanje. Na tej seji pride do glavnega udarca med nacionalnim in opozicijskim blokom. Zbornica ima sprejeti: ali poročilo večine verifikacijskega odbora ali pa poročilo manjšine.

Vedno bolj se širijo vesti, o skorajšnjem razpustu narodne skupščine, odnosno od odgoditvi skupščine do 20. oktobra.

Preklie.

Preklieujem, kar sem govorila žaljivih besed o Mariji Sever.

Helena Strekelj, Glinco št. 116.

3612

Podpirajte obupane slepe in darujte

»Podpornemu društv

Gospodarstvo.

OBČNI ZBOR ZVEZE TRGOVSKIH GREMIJEV NA BLEDU.

Včeraj, dne 25. maja t. l., se je vršil ob mnogostevilnem odzivu trgovskih delegatov in vseh krajev Slovenije, zlasti iz Štajerske, redni občni zbor Zveze trgovskih gremijev pod predsedstvom g. Ivana Jelačina. Zborovanje je sijajno uspelo. Shoda se je udeležil veliki župan g. Šporn, dvorni svetnik g. dr. Marn, zastopnika Zveze industrijcev gg. Šuklje in dr. Golia, zastopnik Trgovske in obrtne zbornice g. dr. Pless, župan blejski g. Tomc, predsednik Slovenskega trgovskega društva »Merkur« g. dr. Windischer, predsednik Trgovskega društva v Mariboru g. Šoštarčič in vsi gremijski načelniki. Po pozdravnem govoru g. Jelačina so izpregovorili lepe pozdravne govore gg. veliki župan Šporn, dvorni svetnik dr. Marn, župan blejski I. Tomc in Šuklje, ki je ob velikem pritrdjevanju zbora poudarjal solidarnost industrije in trgovine v velikih gospodarskih vprašanjih, dr. Fr. Windischer, dr. I. Pless. Zbor je poslal udanostni pozdrav kralju in kraljici. Podnačelnik Trgovske zveze g. Fran Zebal je ob živahnem pritrdjevanju predlagal pozdravno čestitko trgovskemu ministru g. dr. Krizmanu, ki je pokazal izredno razumevanje naših gospodarskih potreb. Nato so sledile razprave o dnevnem redu po obširnih stvarnih poročilih. Zanimiva poročila Zveznega načelnika in tajnika g. I. Mohoriča in blaginje g. F. Verovška, ki podaja pregledno sliko o delu in uspehu Zveze, so bila s pritrdjevanjem sprejeta. Blaginju g. Verovška je izrekel občni zbor zahvalo za trudno-ljubno delo. Prihodnje leto bo imela Zveza trg. gremijev svoj občni zbor v Rogasji Slatini. Proračun za leto 1925 se na predlog g. Petovarja odobri in se pobira doklada po 10 Din za neprotokolirane in 20 Din za protokolirane člane gremijev. Gremij Celje je predložil več predlogov, tako glede nabave deviz, oprostitev vajencev, izplačila subvencije Trgovskemu listu, glede praznovanja državnih praznikov, glede Zvezinih sej in inkorporacijskih pristojbin. Gremij Maribor je predložil razne predloge tako glede kreditov trgovcem pri Narodni banki, glede obrestne mere in poštnih paketov ob carinjenju, obrtnega reda. Gremij Brežice je stavil predloge glede volitev v skupščino, gremij Kranj razne predloge, tako glede penzijskih prispevkov ter glede bolniškega in nezgodnega zavarovanja, gremij Kamnik glede krošnjarenja. — Občni zbor je soglasno in ob živahnem pritrdjevanju sprejel predlog, ki je bil podan od štajerskih delegatov, da se takoj vplejejo plačilni nalogi, katerih odprava pomenja težko škodo za Slovenijo in za vse stanovce. Načelnik g. Zebal je predlagal akcijo glede denaturiranega spirita, glede točarske takse in uvedbe sposobnostnega dokaza za vse stroke. Po sklenjenem občnem zboru se je vršil skupni obed v Grandhotelu Toplice, pri katerem je bilo ob živahnem pritrdjevanju izpregovorjenih dokaj lepah zdravic.

— Trgovski odnosi med Rusijo in Italijo. Načelnik ruske trgovske misije Gorčakov je podal zastopnikom tiska zanimiv pregled o razvoju trgovskih odnosov.

med Rusijo in Italijo. Zadnje leto je Rusija izvozila v Italijo 200.000 ton žita, 100 tisoč ton nafte, dalje razne lesa, magnezita in drugih rudnin, kakor tudi razne ostale surovine. Rusija je iz Italije uvozila največ žitnega sadja, citronove kisline, švepla, razne stroje, kolesa in avtomobile. Največ avtomobilov in koles je Rusija naročila v Italiji. Samo na enem parniku je prišlo v Odeso 6500 koles italijanske provenience in 65 avtomobilov. V Moskvi je glavno zastopstvo za italijanske avtomobile. Tam mora biti vedno v zalogi 25 avtov. Vsi predmeti so se uvažali oziroma izvažali na italijanskih parnikih, ker Rusija se nima svojega lastnega trgovskega brodirja. To brodirje v kratkem izgradi. Parlike bodo zgradili v Italiji. Rusija daje tudi povod pri raznih podjetjih prednost italijanskemu kapitalu.

— Gremij trgovcev Celje opozarja svoje člane, zlasti one, ki se počajo z uvozom, na dopolnilni razpis o izvršnih izpričevilih, ki se glasi sledeče: Ker se je v raznih slučajih pojavilo, da se poedini uvozniki poslužujejo nepravilnih izvršnih izpričeval, je minister financ na predlog carinskega sveta izdal sledeči odlok: »Carinarnice imajo v bodoče sprejeti samo taka izvršna izpričevala, ki so od lastnika blaga lastnoročno potrjena, da pod zakonsko odgovornostjo jamčijo za pravilnost izvršnega izpričevala, katera se deklarirajo kot ugovorjene izvora blaga priloži. Za slučaj, ako se naknadno dokaže ali sumnja, da je podneseno izvršno izpričevalo bilo

nepravilno, bo carinarnica napram odgovorni stranki podzela potrebne mere po odredbah krivičnega in carinskega zakona, to je obtožila se bo taka stranka pred sodiščem za falsifikat in na blagu nadplačala se bo naknadno pristojbina po maksimalni carinski tarifi.

— Razgrintev volilnih imenikov. V zmislu zakona z dne 23. avgusta 1877, dež. zak. št. 14, je razgrnjen v mestnem gospodarskem uradu v času od 24. maja do 22. junija 1924 med običajnimi uradnimi urami volilni imenik za volitve v podružni odbor za obdelovanje Barja kat. občin Trnovo, Karlovo predmestje, Gradišče in Stepanja vas, ker je vsem volilnim upravičencem na vpogled. V ta podružni odbor bo treba pri volitvi, ki bo pozneje razglašena, izvoliti 7 odbornikov in dva namestnika. Pritožbe proti volilnemu imeniku in reklamacije je vlagati pri mestnem magistratu tekom osmih dni po razgrnitvi.

— Družba nekaterih mestnih jarkov. Trebljanje jarkov, ki spadajo v mestno okrožje ljubljansko, se odda potom zmanjševalne družbe, ki se vrši dne 1. junija 1924 ob 3. uri popoldne pri »Mokarju« na Ižanski cesti.

— Dobava žopčev. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje dobavo 1000 komadov žopčev. Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani, Gospodarska cesta (nasproti Velesejma) vsak delavni dan od 10.—12.

Turistika in sport.

LJUBLJANA : ŠIŠKA 2 : 1 (1 : 1)

Ljubljana : Miklavčič-Pogačar, Belt, tram-Pokorn, Lado, Pevalek L. Zupančič I. Martinak, Milan, Doberlet, Vidmajer.

Šiška : Mihelič-Gruden, Prešern-Zemljak, Jesih, Grlic-Klančnik, Učak, Pleš I. Pleš II., Rozman.

Smela trditve šiskarjev, da se najboljši nogomet igra v Šiški, se ni obnesla in šiskarji, katerih moštvo je bilo sestavljeno večinoma iz Hermesa ter dveh Ilirijancev, so podlegli, ali častno. Tekma ni bila na pričakovani višini in maloštevilna publika ni prišla na svoj račun. Igra se je vršila sicer v precej ostrem in fair tempu, vendar ni zadovoljilo ne eno, ne drugo moštvo. O izraziti kombinaciji ali premišljeni igri ni govora, ter so igrali Ljubljanci, kakor šiskarji, konfuzno in raztrgano. Vršla se je ob lahki premoči Ljubljancev, ki so že v četrti minuti dosegli vodstvo po prostem strelu strljanem od Lada. Šiskarji so pričeli nato s protinapadi in v 21. minuti se jim posreči izsiliti enajstmetrovko, s katero je Učak izenačil. Zopet pritiska Ljubljana in v 24. minuti diktra sodnik proti Šiški prvo enajstmetrovko, ker je branilec protipravilno zrušil napadaleca Ljubljane. Milan strelja Oster šut drži Mihelič. Šiška si zopet nekoliko opomore, rinostira in Miklavčič ima precej posla. V 33. minuti diktra sodnik drugo enajstmetrovko. Mihelič oster Ladov šut parira. Razmerje 1 : 1 ostane do konca prvega polčasa.

V drugem halvtimu je Ljubljana ofenzivna. Vrata šiskarjev so stalno ogrožena, toda vratar Mihelič je na mestu. Napad Ljubljane, v katerem sta Vidmajer in Doberlet zamenjala mesti, preveč kombinira pred golom in premalo strelja. Med igralci ni pravega razumevanja. V 33. minuti strelja Martinak iz neposredne bližine na goal, branilec Šiške ubrani s roko in diktrano enajstmetrovko zabije Vidmajer ter s tem odloči zmago za Ljubljano. Boj je bil res težak.

Ako primerjamo obe moštvi, moramo priznati, da sta si bili skoraj enaki in edini plus, ki ga je imela Ljubljana, je bila boljša krilska vrsta z Ladom na čelu. On je bil prava hrbtenica Ljubljane, njegovo razdiranje je bilo sijajno, ne toliko podajanje žoge napadu. Dobro ga je podpiral Pokorn, Pevaleku se pa pozna, da ni vajen kril-

skega posla. V napadu so ugajali igralci vsak za sebe, s izjemo Milana, ki je bil silno počasen, skupne igre ni bilo. V obrambi je bil Beltram boljši, Pogačar ima sicer oster start na žogo, njegovi osvobodilni udarci pa niso čisti. Miklavčič je bil v dobri formi. Najboljši mož šiskarjev je bil njegov vis-a-vis Mihelič, ki je poleg dveh enajstmetrov ubranil nebroj strelav. Obramba Prešern-Gruden je bila zelo poštvalna, dočim je bil Grlic najboljši krilec, Jesih igra unfair. Napad Šiške je vodil Pleš I., ki se je dobro razumel s Učakom. Tudi obe krili nista zaostali. — Sodil je g. Vodišek objektivno in dobro. Tekma, ki je bila zamišljena na kot propagandna, bi zaslužila boljši poset.

ILIRIJA KOMP. : S. K. CELJE 7 : 1 (2 : 0).

Včerašnja tekma je bila veliko zanimivejša kot sobotna. Kombinirano moštvo Ilirije je s lahkoto porazilo Celjane, katerih nogomet je pravzaprav še na zelo primitivni stopnji. Krilska vrsta in obramba Celja bi se zadoščala, napad pa igra brezmiselnost, podajanje žoge je netočno, start in stoping slab. Poraz je bil popolnoma zaslužen. V prvem polčasu so Celjani še nekaj časa vzdržali odprto gro, v drugem pa so bili skoraj popolnoma potisnjeni v defenzivo. Mož, ki zasluži vso pohvalo je vratar, ki je ubranil, kar se je pač dalo. Dobro delo je opravil tudi desni krilec, ki je vedno na mestu. Napad je zelo šibek.

Ilirija je nastopila v zelo spremenjeni, simpatični postavi. Po dolgem premoru je včeraj prvič nastopil zopet Begar. Pozna se mu, da je star tehnik, njegov strel pripravi v strah najboljše vratarja, le v skupni igri je še nekoliko nesiguren. Na desnem krilu je debilitiral z največjim uspehom Učak. Da je Učak počasen — ne velja, ker je včeraj pokazal, da zna teči. Najhujši v napadu je bil Doberlet, ki kaže, da postane najboljši napadalec Ilirijanskega forwarda. Tudi Pevalek ni zaostajal. Imponirajo njegovi premišljeni trikri. Spilhal na levem krilu je bil Šibek, edino v centriranju se odlikuje. Krilska vrsta na čelu ji Hus je uničila vsako akcijo celjskega napada že v prvi polovici. Makoratiu je našla Ilirija dobrega

srednjega krilca. Tudi Deržaj je ugajal. Obramba ni delovala točno, vendar je zadovoljevala. Igra se je vršila prvi polčas popolnoma odprto ob nekoliko premoči Ilirije. Rezultat je bil 2 : 0 v prvem halvtimu za Ilirijo. V drugem polčasu je bila Ilirija gospodar položaja. Lepo izpeljani kombinacijski napadi so sledili na vrata gostov. Trio Ilirije je predvedel vzorno igro in padali so ostri strelji na celjski goal. Končni rezultat je bil 7 : 1. Gostje so dosegli častni goal po predoru leve spojke. Za Ilirijo so scortali: Doberlet 3, Begar 2, Pevalek 1, Učak 1. Sodnik g. Betetto dober. Obisk škandalozen!

SIJAJNI USPEH S. K. PRIMORJE NA ČESKEM. Zmaga v najmočnejši mednarodni konkurenci.

Z ozirom na svoj mednarodni sloves, na državna ter slovenska prvenstva v lahko- atletiki ter na olimpijska tekača Perparja in Valitriča, je S. K. Primorje prejelo od Moravske Slavije, vodilnega kluba Brna in Moravske laskavo povabilo, da se udeleži mednarodnega statetnega teka skozi Brno dne 25. maja in nato sledečega mednarodnega lahkoatletičnega meetinga. Med najv- ljenjo mednarodno konkurenco se je poleg Moravske Slavije, ki šteje v reprezentativne češke lahke atlete, nahajal še SC Charlottenburg iz Berlina, prvak Nemčije ter WAC, prvak Avstrije. Statetni tek skozi mesto se je tekkel na 7krat 300 m progi. Po- kal so darovali brnske »Lidovy Novine«. Zmagovalec mora za pokal, ki prehaja šele po trikatni zmagi v definitivno poset zmagu- jočega kluba, položiti 5000 čk. Jugosloven- ski atleti so torej stali pred častno, pa sila ostro mednarodno konkurenco. Včeraj zve- čer pa je vodstvo S. K. Primorje prejelo lap- darno brozjavko »Zmagali«. Zmaga bo odjeknila v vsem jugoslovenskem sportnem svetu pa bo tudi znova povisala sloves kluba, ki se je v Ljubljani klub najostrejšemu domačemu zastopljanju povzpela na naj- višjo mednarodno višino in ki na medna- rodnih sportnih igriščih razširja spoštovanje pred jugoslovenskim plemenom. O nastopu prinesemo podrobno poročilo, čim se lahki atleti S. K. Primorje vrnejo z Brna.

— Slavija : Primorje 1 : 8 (0 : 4). Na igrišču Dunajska cesta se je včeraj vršila prvenstvena tekma Slavija:Primorje, ki se je završila z visoko zmago primorjanskega moštva. Že v tekmi proti Slo- varji je Primorje pokazalo uspehe svoje notranje reorganizacije. Moštvo se je po- mladilo, poedinci so se razvrstili na pravi- nejša mesta, razven tega se vrše tudi rednejši kondicijski treningi. Napadalna trojica Čamernek-Birsa-Erman s Pretnar- jem na desnem krilu je dobila nepričako- vano silo, prodorno kombinacijo in smo- trenost. Organično zvezo med napadom in obrambo bo posredoval talentirani Vin- diš. V obrambi bo nastopal štožir. S včerajšnjo tekmo proti energični, poštvalni in sunkoviti Slaviji, mlajši kopiji ši- šenskega Hermesa, je preurejeno primor- jansko moštvo položilo svojo prvo izkuš- njo. Igra se je začela v živahnem tempu in vztrajala do kraja zelo zanimivo. Gol so padali iz lepih prodornih kombinacij. Lep je bil tudi Slavijin gol, ki ga je stre- ljal desno krilo iz velike daljave. Visoka žoga je vratarju Jančigaju zdrknila iz rok v gol. Pri Slaviji se je odlikovala obram- ba s krilci, ki so dobro pokrivali nasprot- nike. Tekmo je vodil g. Druker nepristransko in točno. Občinstvo se moti, da ne po- seča prvenstvenih tekem domačih sil, ki nadkriljujejo čisto glede sportnega užit- ka marsikatero mednarodno prireditve. Tekma se je začela s primorjanskimi na- pad, ki so se pa najprvo odbijali na do- bri obrambi, deloma na razpoloženem vratarju Petelnu. V 12. preneša Birsa žogo s glavo preko branilcev, steče in zabije ne- ubranljivo Slavija odgovori z napadom. Igra se znova prnese na Slavijino polovi- co, kjer dosežeta Čamernek in Erman po

Pretnarjevih centrih in kombinaciji no- tranje trojice nadaljne tri gole. V začet- ku drugega polčasa se skore v nepreraga- ni kombinaciji s sredine igrišča povisna na 5. Slavija napada vstrajno. Šanse zastrelj- dešno krilo v out. Na kraju Primorje v igri doseže nadaljna dva gola (1 enajst- metrovka).

— Hermes : Primorje. V četrtke 29. maja, na praznik Vnebohoda se vrši na igrišču SK Primorja, Dunajska cesta to- čno ob pol 16. prijateljska tekma Hermes: Primorje. Hermes se je v zadnjem času povzpela do izredno visoke forme. Tudi nje- govi domači ter mednarodni rezultati so ga dvignili med prve nogometne klube Slo- venije. Proti SC Fiume je dosegel zmago 0 : 6, v zadnji prvenstveni tekmi pa je po- razil favorita Jadran 2 : 0, in si s tem za- sigural drugo mesto ljubljanskega prvega razreda tik za Ilirijo, kar pomeni po kvali- fikat drugo mesto Slovenije. V soboto je igral s pojačano Ilirijo 1 : 2. Primorje, ki se vrača na staro višino, bo trdilo torej v četrtke na prav močnega nasprotnika. Tekma se utede radi tega igrati z obeh strani zelo energično, s poštvalnostjo in z velikim elanom, kar obeta eno najlepših domačih tekem pomladanske sezone. — Vstopnice v predprodaji od srede dalje v Severjevi trafiki, Selenburgova ulica.

— Sturm (Gradec) : Ilirija. Danes 26. tm. ob 18. uri se vrši na sportnem pro- storu Ilirije mednarodna nogom. tekma med graškim prvacom Sturmom in našo Ilirijo. Sturm postavi proti Iliriji svojo kompletno I. moštvo z avstr. internacional- nalcem Haistom kot srednjim napadalcem. Moštvo se lahko uvrsti kvalitativno v isti razred kot dunajske vodilne klube, izven Dunaja pa predstavlja sigurno dale- ko najboljše avstrijsko moštvo. V prven- stveni konkurenci štaj. nogom. saveza no- si več let prvenstvo. Tudi letos se nahaja na prvem mestu s 23 točkami in razmer- jem golov 72 : 4. — Predprodaja vstopnic se vrši v trgov. J. Gorec: znižane karte za dijak, redno članstvo in vojaške se iz- dajajo samo v predprodaji, karte za mla- dino a Din 3 do 14 let samo pri blaginji na igrišču.

INOZEMSKES NOGOMETNE TEKME.

— Dunaj, 26. maja. (Izv.) Včeraj so se nadaljevale nogometne tekme za pokal. Amateurji:Wacker 2 : 0. Slovan je po tr- dem boju premagal Waffa. Rezultat 5 : 2. WAC:Sportklub 1 : 0. Rapid:Viktoria Žiz- kov (Praga) 2 : 1. Bila je zelo ostra borba. Hakoabi:Makabi 3 : 1. Pri igri Slovana je bilo 20.000 gledalcev.

— Gradec, 26. maja. (Izv.) Dunajska Ostmark:GAC 1 : 1 v soboto in včeraj 5 : 2. Celovski Sportverein:AAC 2 : 3.

Edera Pola : Sturm (Gradec) 3 : 1.

DOMAČE NOGOMETNE TEKME.

Beograd, 26. junija. (Izv.) V soboto je igrala dunajska Admira proti Beogradskemu sportnemu klubu. Rezultat 5 : 4. Včeraj Admira:Jugoslavija 6 : 2. Ju- goslavija brez Petkovića in Jovanovića.

— Zagreb, 26. maja. (Izv.) V soboto madžarski UTE : Gradjanski 2 : 0. Včeraj Ute : Concordija 1 : 3.

OLIMPIJADA V PARIZU.

Pariz 25. maja. V novozgrajenem stadionu Colombes so se vršile včeraj prve olimpijske nogometne tekme, katerih rezultati so sledeči: Italija : Španija 1 : 0! Rezultat je presenetil, ker se je računalo z zmago Špancev. Španci so igrali zelo surovo.

Švica je zmagala nad Litvansko v raz- merju 2 : 0 in Amerika nad Estonsko z 1 : 0. Amerikanci so bili zelo šibki. Tek- ma je prisostvovala 35.000 gledalcev. Češkoslovaška : Turška 5 : 2. Češkoslovski so zelo nadkriljevali Turke.

Glavni urednik:

RASTO PUSTOSLEMSEK.

Odgovorni urednik:

VALENTIN KOPITAR.

Fr. Z.

Gospod Janez in njegovi hajduki

Prijatelj Tomo je bil daleč okoli služboval in pozna ljudstvo in razmere do skrajnih naših mej in vse gostilne. Marsikaj je doživel in ve marsikaj po- vedati, pa je povedal tudi to-le stvar. Toda mu dosti lepše teče beseda ka- kor meni; včasih pravi »tiff tafa«, včasih se pridruži, včasih pa z jezikom gre v rob in prekine pripovedovanje — to činkuje nepopisno. Vsa nima tega laru!

Precej let je bil služil tudi nekod na našem jugu, trta tam rodi in figa in oljka in ovca in prebiva v ondnotnih krajih vrlo zanimiv narod.

Ta narod je sedaj že druoačen, one dni je bil jako skromen: kadar je oko- pal svoje trte, mu ni bilo do tega, da bi bil delaj se kaj drugega.

Vendar se je zavedal svojega rodu; mrzil je, kar je bilo tuje, in kdor je iz- prišel skozi one kraje, je lahko to iz- kusil na svoji koži. Oblast v mestu je imela sila opravila: zdaj so temu po- potnemu tuju bili vzeti volji in voz in roba na vozu, zdaj so onemu pobrali denar in uro in tobak.

Komisije so se vozile okoli in vo- hale za storilci — o takih prilikah se je razodela še druga vršina onega naroda: vkupe so držali kakor prašiči, kadar pride volk! Drug je pričal za drugega, ves trud oblasti je bil zastoj in je oblast naredila križ čežnje, češ, vsi vkupe so roparji in krivoprisežniki, le dokazati jim tega ne moreš. Komisije so pa le nesle in je bila oblast zado- voljna.

Tačas je bil za škola v Trstu blag

mož, pa ga je bolela izgubljena ta čre- da in je ugibal, kaj bi storil. Stari žu- pnik je bil ušel od ondot pol nag, hlače so mu bili izmaknili s telesa — pet let je bil živem med njimi, pa še so ga šteli za tujca! Nikdo drug ni več maral tja- kaj, vsak se je branil z rokami in no- gami.

Pa se je spomnil blagi škof svojega Janeza Petrača, tam v tolminskih hribih nekod je pasel duše in hodil na lov; hrust je bil kakor Golijat in ko sta se bila nekoč srečala z medvedom, je med- ved zmajal glavo, nekaj je zamrmral in se je umaknil s pota.

Tega Janeza Petrača je škof pokli- cal pred se in mu je dejal: Tako je in ta- ko, nikdo drugi noče, bodi mož, pa ti pojdi tjakaj!

Janezu Petraču je bilo žal tolmim- skih hribov in gozdov in je molčal in se pomišljal.

Blagi škof je rekel: »Drugi se boje! Ti si junak, ti se jih vendar ne bojiš?«

Pa je odgovoril Janez Petrač: »Pri- mojduši, ne bojim se jih pa ne!« — Ne vem, če se je vrli gospod Janez Petrač resnično pridružil, mogoče je to besedo zgolj zaradi blagolassja pritaknil prija- telji Tomo, ki je stvar pripovedoval. Pa se mi zdi, da se krepka ta beseda na tem mestu poda, naj pa ostane!

In še je dal blagi škof Janezu Pet- raču denarja, da nabavi za župnišče naj- potrebnejše bališče, kajti so bili oni ljud- je tam vse odnesli do zadnjega stola, do zadnjega lonca, kuharico pa so bili na- gnali domov.

No in tako se je zgodilo, da je go- spod Janez nekega večera pripeljal s parom volov sebe in svojo revščino na novo mesto svojega pastirovanja. Spre-

jel ga ni nihče, nihče ga ni pozdravil, le izza oken in izza vogalov so gledali za njim. Niti ni bilo nikogar, da bi mu po- magal skladati ono mizerijo z voza in si je moral gospod Janez najpotrebnej- še sam znositi v župnišče.

Drugo je pustil na vozu in je voz in vola priporočil čez noč v varstvo ljube- mu Bogu. Iz previdnosti pa je vendar voloma navezal vrvice na roge, drugi konec vrvice si je zadržnil na roko in je legel spat.

Res, sredi noči ga nekaj zbudi — kaj je? — vrv ga cuka za roko! Previ- dno vstane, se splazi k oknu: Glej jih! — se mu že suče hajduški ta narod okoli tistega borgega bališča, kar ga je bilo še ostalo na vozu, in vola sta ne- mirna. Pa je imel g. Janez lepo staro pištolo na dva ognja, tiff taff! je izstrelil oba kar tja v zrak, pa se je narod hitro izgubil v noč. Vola sta se zopet pomiri- la in je gospod Janez potem spal do ju- tra — niso ga več motili.

Po vsej fari se je raznesel glas: No- vi gospod je streljal! To se jim je zdelo sila domače in se ga niso več ogibali kakor tujca, pričeli so se mu odkrivati in par jih je pristopilo, da so mu spravi- li pohištvo z voza v hišo. Sam župan pa se je ponudil, da je vola in voz peljal nazaj, hkratu je nesel kuharico sporo- čilo, da lahko zopet pride.

Tako si je gospod Janez s pištolo odprl pot v srca svojih ovčic in se je tega tudi zavedal: vedno jo je imel blizu pri rokah, in kadar je braj mašo — primojduši — pištola mu je ležala na kelnihu!

Zdi se mi, kadar prijatelj Tomo tak- šno pove, da je resnica malo drugačna, pa se pridruži.

Gospod Janez pa se je lotil lepe in težke svoje naloge, toda ni svojih nane- vom nikomur razložil, nič ni zmerjal, nič ni grozil. Le gledal je, bistro je gledal, v srca je bodel tisti njegov pogled.

Onim ljudem je bilo hajdukovanje še v krvi iz prejšnjih stoletij, ki je bil vsak hajduk junak, pa se hajdukovanju niso mogli kar tako odreči. Bilo jim je tudi potrebno za življenje, ker niso bili vajeni rednega, vztrajnega dela. In se je godilo slej ko prej, da je bil tujec po samotni poti skozi gozd oplenjen ali da je v daljnjeji okolici komu izginila go- ved s paše ali iz hleva. Zgodilo se je celo, da je poleg blaga izginil človek.

Slej ko prej je iskala oblast in so se vozile komisije, slej ko prej niso mo- gale dognati drugega, nego da so imeli neznani storilci s sajami zamazana lica.

Pa kadar je oblasti pošla sapa in modrost in je ustavila preiskavo in vr- gla akte v kraj, tačas je redno dobila pisemce brez podpisa, notri je stalo za- pisano: »Tukaj in tukaj kopljite!« ali pa: »V tej in tji hiši iščite!« Pa se je zopet pripeljala komisija in je kopala in je našla blago in je preiskala hišo in je na- letela na sledove. Enkrat so celo izgreb- li kostnjak, zakopan je bil v kleti, in je bil potem gospodar one hiše na državne stroške pokopan, poprej pa obešen — ni ga bilo škoda! Vsi drugi so se tedaj od- dahnil, da jih ni zadel enaka usoda.

Zvedeli so pa ljudje o onih pisnih brez podpisa in so ugibali, kdo jih poš- lja pravici.

Eden je čeljustal, da jih pošlja go- spod Janez; v spovednici da zmika što- lo raz rame, pa ko nima štole na sebi, da ga ne veže več spovedna molčeč-

nost... Gospod Janez je dobil na uho to čeljustanje, pa ni rekel ne tako, ne tako, le klofuto je pritisnil na ono če- ljust, tiffete! — da se je čeljust kar iz- pahnila in potem, tiffete! še eno z druge plati, da se je čeljust zopet uravnala.

Drugi so branili gospoda Janeza in so slutili izdajco v svoji sredini. Dejali so: »Gospod Janez drži z nami!« In je bilo res, da je gospod Janez držal z nji- mi, to se je javno razodelo, ko so se puntali zoper davek in so orožniki sko- ro vso farno gnali v zapore. Takrat jih je branil gospod Janez tako živo, da so zaprli še njega in so bili vsi vkupe v preiskavi in vsi vkupe oproščeni. Ne, v gospoda Janeza so zaupali!

Ni jim pa dišalo, da je vsaka stvar, ki so jo junaško uganili, kaj prišla na dan in da so bili zanj zaprti in še morali povrniti škodo. »Nak,« so dejali, »tako neumni nismo!« in so se polago- ma lotili drugega hasnovitejšega opra- vila.

Tako se je zgodilo, da je hajduštvo v onih krajih izumiralo in izumirlo. Vse to je bila zasluga gospoda Ja- neza in kolikor toliko tudi ljubega Bo- ga; in je prijatelj Tomo povedal, da ni bilo oblasti v mestu nič kaj po volji, da so jim prenehale masne komisije in da so jim vzeli kar pet uradnikov — kajti tako se je bilo gospodi pri oblasti skr- čilo delo! In ker gospoda ni mogla do ži- vega ljubemu Bogu, se je spravila nad gospoda Janeza in ga je črnila pri vladi in višjem duhovstvu. Drugače bi bil po- stal kanonik v mestu, tako pa ni!

Pa mu ni bilo žal, ostal je, kjer je bil, in je dejal, da ima rajši te svoje hajduke, ki jih je že vajen, nego one v mestu.

Obnovite naročnino

DAMA se najhitreje moderno in okusno počne z uporabo

lasnega obročka

Vedno velika izbira vplet (kit). Priporočam se za vsa lasna dela, kakor tudi za barvanje sivih las z „L' Oreal Hené“, tudi v modnih barvah, M. PODKRAJSEK, frizer za dame in gospode, Sv. Petra cesta 32

Alojzlj Fuchs

Ljubljana, Selenburgova 6

priporoča svojo veliko izbiro

zlatih in srebrnih predmetov za

birmanska darila

Važno za turliste!

Pristni tirojski lodni za obleke in pelerine. Solidno in trpežno blago.

A. & E. Skaberne, Ljubljana, Mestni trg 10

3614

Klavirska delavnica R. WARBINEK

Ljubljana, Milčarjeva ulica 5.

Popravilam in uglašujem klavirje in harmonije strokovno in ceno

! Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga komično snajenje in vsakovrstno barvanje oblek.

ANTON BOC 1592

Ljubljana, Selenburgova ulica 6

I. nadstr. Glince-Vič 46

3622

Sprejme se več izurjenih pomočnikov

za prirezovalje gornjih delov za čevlje. — Franc Kralj, Florjanska ulica 24 (na dvorišču). 3602

Gozdar

z večletno prakso v drž. gozdni upravi išče primerno zasebno gozdarsko službeno mesto kot revirni gozdar. — Naslov pošte uprava »Slovenskega Naroda«. 3485

Fotografski pomočnik,

ki bi v prostem času po- učeval v fotografski stro- ki — se išče proti dobre- mu plačilu. — Ponudbe pod »Ernemann/3595« na upravo »Sl. Naroda«. 3485

Mlad trgovski pomočnik,

vešč specerijske in deli- katesne stroke — išče službe v mestu ali na de- želi. — Ponudbe pod »Pomočnik« na podruž- nico »Slovenskega Naroda« v Celju. 3608

Prodaj

Vrtne stole

prodaja najceneje — Rožman & Komp. Ljub- liana, Mirje 4. 3051

Krasna spalnica,

nova, kompletna, iz češ- njevega lesa — se ceno proda. — Naslov pove uprava »Sl. Narod«. 3436

Omara za led,

dobro ohranjena, napro- daj. Sv. Petra cesta št. 2. II. nadstropje (Tomažič). 3555

Motorno kolo,

moderno, 5 HP, 3 brzine, nroda — Autotovarna I. Rosa, Ljubljana, Poljan- ska cesta. 3604

POZOR! POZOR!

Ostanki za perilo

so naprodaj po polovični ali zelo nižji ceni. Ne zamudite ugodne prilike! — Resljeva cesta št. 30, I. nadstr., desno. 3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

3518

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar. Plačuje se vnaprej.

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

MALI OGLASI

Cena malih oglasov vsaka beseda 50 para. — Najmanje pa Din 5.—

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

Deset otroških vozičkov

prav poceni naprodaj. — Ljubljana, Zvonarska uli- ca št. 1. 3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

3468

Zakonski par (1 otrok) išče sobo

(mehlovana ali nemehlo- vano) in kuhinjo. Plača mesečno 2000 do 3200 K. — Naslov: Z. Studentov- ska 3/II. 3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619

3619